

**T.C.
PARİS BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

**FRANSA'NIN GENEL
EKONOMİK DURUMU
VE
TÜRKİYE İLE
EKONOMİK-TİCARİ
İLİŞKİLERİ
2009**

NİSAN 2010

İÇİNDEKİLER

I-GİRİŞ.....

II-FRANSA'YA İLİŞKİN TEMEL VERİLER.....

1. Ülke Kimliği
2. Sosyal Göstergeler
- 3.Ekonomik Göstergeler
4. Ülke Hakkında Genel Bilgiler .....
- 4.1. Siyasi Durum
- 4.2. Siyasi Yapılanma
  - a) Yasama
  - b) Yürütme
  - c) Siyasi Partiler
  - d) Beşinci Cumhuriyetin 5 Cumhurbaşkanı'nın Dönemsel Kısa Analizi
- 4.3 İdari Yapılanma
- 4.4.Coğrafi Bilgiler ve Nüfus

III- FRANSA EKONOMİSİ.....

- 1-Genel Durum
- 2-Tarım ve Hayvancılık
- 3-Sanayi
- 4-Enerji
- 5-Turizm
- 6- Doğrudan Yabancı Yatırımlar
- 7-Ödemeler Dengesi ve Sermaye Hareketleri

IV- FRANSA'NIN EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLERİ.....

- 1- Fransa Dış Ticaret Rejimi
- 2- Dış Ticaret İstatistikleri
- 3- Fransa'nın İhracatında İlk 100 Şirket

V-TÜRKİYE İLE EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLER.....

1. Anlaşma ve Protokoller
2. Dış Ticaret İstatistikleri
3. Doğrudan Yatırımlar
4. Kara Ulaştırma
5. İş Konseyi Toplantıları
6. Fuarlar

VI- 2009'DA EKONOMİYİ ETKİLEYEN VE İÇ VE DIŞ OLAYLAR.....

I-GİRİŞ

Bu raporda, 2009 yılındaki gelişmeler dikkate alınarak Fransa'nın sosyal ve ekonomik göstergeleri, genel ekonomik durumu, ekonomik ve ticari ilişkileri, ülkemiz ile olan ekonomik ve ticari ilişkilerine ve geçen yıl gündeme gelerek önümüzdeki yıl içinde ele alınacak önemli ekonomik ve ticari olaylara yer verilmektedir.

II- FRANSA'YA İLİŞKİN TEMEL VERİLER

1. ÜLKE KİMLİĞİ

Devletin Adı	Fransa Cumhuriyeti
Başkenti	Paris
Yönetim Biçimi	(Cumhuriyet) Yarı Başkanlık
Resmi Dili	Fransızca
Yüzölçümü	550.100 km²
Nüfus	64,7 Milyon (Ocak 2010) 0-20 yaş arası % 25 20 -64 yaş arası % 58,8 64 yaş ve üstü % 16,2
Yıllık nüfus artışı (%)	0.35
Nüfus Yoğunluğu (km2/kişi)	110/km²
Büyük Kentler, (Varsa Limanlar)	Ile de France (11,7 milyon), Lyon (1,7 milyon), Marsilya (1,5 milyon) Lille (1,2 milyon), Toulouse, Nice, Nantes, Strasbourg...

2. SOSYAL GÖSTERGELER

Ortalama Ömür	81,1												
Kadın	84,5												
Erkek	77,8												
Okuma Yazma Oranı (%)	%99												
Yüksek Öğretimdeki Öğrenci Sayısı	2,23 milyon												
Hastane Sayısı	2772 (491.476 yatak kapasitesi)												
Doktor Başına Düşen Kişi Sayısı	336 (100 000 kişi başına)												
Yüz kişiye düşen	<table border="1"><tr><td>Telefon</td><td>87,1</td></tr><tr><td>Otomobil</td><td>81,3</td></tr><tr><td>Televizyon</td><td>97,3</td></tr><tr><td>Mobil Telefon</td><td>76,9</td></tr><tr><td>Bilgisayar</td><td>58,9</td></tr><tr><td>İnternet Bağlantısı</td><td>48,5</td></tr></table>	Telefon	87,1	Otomobil	81,3	Televizyon	97,3	Mobil Telefon	76,9	Bilgisayar	58,9	İnternet Bağlantısı	48,5
Telefon	87,1												
Otomobil	81,3												
Televizyon	97,3												
Mobil Telefon	76,9												
Bilgisayar	58,9												
İnternet Bağlantısı	48,5												
Gelen Turist Sayısı	75,1 milyon												
Giden Turist Sayısı	19,4 Milyon												
Eğitim Harcamaları / GSMH	%6,1												
Sağlık Harcamaları / GSMH	%11												
Otoyol Uzunluğu	891,290 km												
Demiryolu Uzunluğu	29,519 km												
Kişi Başına Yıllık Elektrik Tüketimi (KWH/Kişi)	527.1 billion kWh (2008)												
Asgari Ücret (uygulama varsa)	966,20 € net (2 çocuklu bir çift için)												

3. EKONOMİK GÖSTERGELER

	2007	2008	2009*
GSMH (Milyar €, piyasa fiyatları)	1868,0	1950,1	1921
Reel GSMH Artış Oranı (%)	2,3	0,4	-2,2
Kişi Başına (GSMH-MG) (€)	33 801	34 474	33 714
Enflasyon Oranı			
Toptan Eşya Fiyat İndeksindeki Yıllık Artış (%)	2,8	5,6	-6,4
Tüketici Fiyat İndeksindeki Yıllık Artışı (%)	1,5	2,8	0,1
İşgücü (faal nüfus, 1000 kişi)	2455,3	2450,7	2367,5
İşsizlik oranı (%)	7,9	7,8	9,6
Yurt Dışında Çalışan İşçi Sayısı	-	-	-
GSMH – Sektörel Büyüme Hızları (%)			
Tarım	-2,4	2,6	2,8
Sanayi	0,7	-2,3	-7,8
Hizmet	3,3	1,2	-0,6
Sabit Sermaye Yatırımları (Milyar €)	408,98	426,9	396,58
Kamu			
Özel			
Dış Ticaret (Milyar €)			
İhracat	396,4	412,3	339,9
İthalat	453,1	484,2	397,1
Denge	-56,7	-71,3	-57,2
Dünya Ticareti İçindeki Payı (%)			
İhracat	4,0	3,8	-
İthalat	4,3	4,3	-
Türkiye ile Ticaret (Milyar €)			
İhracat	5,21	5,69	4,83
İthalat	4,79	5,33	5,05
Denge	0,42	0,36	-0,22
Ülke Toplamı İçinde Türkiye'nin Payı (%)			
İhracat	1,31	1,38	1,42
İthalat	1,06	1,1	1,27
Cari İşlemler Dengesi (Milyon €)	-18 879	-44 014	-
Borç Stokları (Milyar €)	921	1017	1148
Fransa'da mukim olmayanlarca tutulan borç (%)	60,0	65,5	67,9
Sabit Yabancı Sermaye Yatırımları (milyon €)	75,9	66,3	-
Emisyon Hacmi (mahalli para)			
Seçilmiş Oranlar (%)			
İhracat/İthalat	0,87	0,85	0,86
İhracat/GSMH	0,29	0,31	0,25
İthalat/GSMH	0,32	0,36	0,28
Cari İşlem Dengesi/GSMH	0,010	0,023	
Borç Stoğu /GSMH	0,49	0,52	0,60
Enerji			
Petrol rezervi	-	-	-
Petrol Üretimi	-	-	-
Petrol ihracatı	-	-	-
Doğalgaz üretimi (Milyar M3)	1,1	1,0	n/d
Doğalgaz ihracatı			

*Fransa İstatistik Kurumu tarafından 2009 verilerinin hepsi henüz açıklanmamıştır.

Kaynak: INSEE, EIU, WTO, Banque de France, AFT.

4. ÜLKE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

4.1. Siyasi Durum

Yürürlükte bulunan Beşinci Cumhuriyet Anayasası 28 Eylül 1958'de halkoyuyla onaylanmış ve 4 Ekim 1958 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu anayasa daha sonra birçok kez revize edilmiştir. Bu revizyonların bazı önemli sonuçları olmuştur. Nitekim 1962 yılında Cumhurbaşkanı doğrudan genel oyla seçilmeye başlanmış, 2000 senesinde de cumhurbaşkanlığı görev süresi 7 yıldan 5 yıla indirilmiştir.

2007 yılı Mayıs ayında yapılan genel seçimler sonrasında sağ görüşlü UMP iktidara gelmiş ve Nicolas Sarkozy cumhurbaşkanı seçilmiştir. Mevcut sistemde yine aynı partiden François Fillon Başbakanlık görevini yürütmektedir. Öte yandan yasa gereği 6 yılda bir iki turda gerçekleştirilen yerel seçimlerin sonuncusu Fransa'da 14 ve 21 Mart 2010 tarihlerinde yapılmıştır. Bu seçimlerin sonucuna göre 29 bölgenin 23'ünde sol partiler başarılı olmuşlardır. Paris bölgesi de bu kapsamda yer almaktadır. Alsace Bölgesi daha önceden de olduğu gibi UMP'nin başarılı olduğu bir bölge olarak ortaya kalmıştır.

Yerel seçimlerin galibi konumundaki Sosyalist Parti bundan sonraki hedefini 2012'de yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimleri olarak ortaya koyarken, iktidar partisi sonuçtan üzgün olmakla beraber, detaylı bir analiz yapacağını açıklamıştır. Bu noktada işsizlikle mücadelede henüz kayda değer bir başarı sağlanamamış olması seçim sonuçlarında önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Öte yandan reform programlarında herhangi bir değişikliğe gidilmeyeceği ancak eğitim sistemi, kamu açıklarının aşağı çekilmesi, yerel yönetimler ve emeklilik konularında başlatılan çalışmaların hızlandırılarak devam ettirilmesi düşünülmektedir.

Ayrıca seçim sonuçlarının bir yansıması olarak kabinede bazı değişiklikler olsa da (Bütçe Bakanı Eric Woerth yerine François Baroin atanmış, Eric Woerth ise Xavier Darcos'un yerine Çalışma Bakanı olarak atanmıştır. Andre Santini'nin 2009 yılında görevden alınmasıyla boşalan Kamu Çalışanları Bakanlığı'na Georges Tron atanmış, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na ise Martin Hirsch'in yerine Marc-Philippe Daubresse getirilmiştir), ekonomik ve ticari konularda muhatap olduğumuz bakanlıklarda mevcut durum muhafaza edilmiştir.

İçişleri Bakanlığında yapılan açıklamaya göre partilere göre oy dağılımı aşağıdaki şekildedir: PS (Sosyalist Parti) : %54,3; UMP (Halk Hareketi Birliği, iktidardaki merkez sağ parti) : %36,1; ve FN (aşırı milliyetçi Milli Cephe partisi) : %7 olarak gerçekleşmiştir.

4.2. Siyasii Yapılanma

a) Yasama (Siyasi Partiler, Seçim Sistemi ve Parlamento Hakkında Kısa Bilgiler)

Cumhurbaşkanı ve Başbakan: 1958 Anayasası, Cumhurbaşkanını kurumların başı olarak tespit etmiştir. Cumhurbaşkanı, kurumların iyi işlemesini garanti altına almakta ve aynı zamanda orduların başı, ulusal bağımsızlığın sorumlusu olarak, ağır kriz dönemlerinde olağanüstü yetkilere haiz olmaktadır. Cumhurbaşkanı, bazı kanun tasarılarını halkoyuna sunabilir ve Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar verebilir. Uygulamada, dış politikanın yönlendirilmesinde başlıca rol kendisine verilmiştir. Cumhurbaşkanı, Başbakanı ve Başbakanın teklifi üzerine, Hükümet üyelerini atamakta; Bakanlar Kuruluna başkanlık etmektedir.

Hükümetin faaliyetlerini yöneten Başbakan ise kanunların uygulanmasını sağlamakla yükümlüdür. Hükümet, ulusal politikaları tespit eder ve yürütür. Hükümet Parlamente'ya karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı meşruiyetini doğrudan Fransız halkından alırken, Başbakan meşruiyeti parlamentonun çoğunluğuyla elde eder.

Millet Meclisinde çoğunluk eğer Cumhurbaşkanı ile aynı partilerden değilse bu duruma Fransız siyasetinde “Co-habitation” (birlikte oturma) denilmektedir. Bu durumda Cumhurbaşkanı, 1958 Anayasası çerçevesinde kendisine tanınan yetkileri dar anlamda kullanmaktadır. Cumhurbaşkanı, Meclis çoğunluğu ile aynı siyasi partilerden geldiğinde ise hem Devlet, hem de hükümetin başı olmakta, böylece rejim başkanlık sistemine benzemektedir.

Çift Meclisli Sistem: Fransa’da meclis çift kamaralıdır. Fransız Millet Meclisi (Assemblée Nationale) Fransa’nın ana yasama organıdır. Millet Meclisi’nin 577 üyesi, doğrudan genel oyla, iki türlü, tek adaylı ve çoğunluk esasına dayalı seçimle, 5 yıllık bir süre için seçilir. İkinci kamara ise Senato’dur (Sénat). Meclisin aksine Senato feshedilemez. 343 senatör, Fransa çapında halk tarafından seçilmiş olan belediye meclis üyelerinden, il (département) yerel meclis üyelerinden, bölge (Région) yerel meclis üyelerinden oluşan seçmenler tarafından seçilmektedirler. Senato seçimleri 3 yılda bir yapılır ve her seçimde senatonun üçte biri yenilenir. (2010’dan itibaren Senatörler 6 sene için seçilecek ve yine her üç yılda bir yapılan seçimlerde yarısı yenilenecektir). Senato’nun yasama gücü sınırlıdır, çünkü Senato ile Meclis arasında anlaşmazlık olması durumunda son söz Milli Meclis’e aittir.

b) Yürütme:

Cumhurbaşkanı 5 yıllık süre için iki türlü halk oylaması ile seçilmektedir. Başbakan, Millet Meclisinin çoğunluğu tarafından aday gösterilmekte ve Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. 6 Mayıs 2007 tarihinde UMP (Union pour un Mouvement Populaire - Halk Hareketi için Birlik Partisi) adayı Nicolas SARKOZY oyların % 53,06’sını alarak Cumhurbaşkanlığı görevini 16 Mayıs 2007 tarihinde selefi Jacques CHIRAC’tan devralmıştır.

Devlet Başkanı Nicolas SARKOZY 18 Mayıs 2007 tarihinde Başbakan François FILLON Başkanlığındaki yeni Hükümeti atamıştır.

c) Siyasi Partiler:

- Halk Hareketi Birliği: (Union pour un Mouvement Populaire - UMP)

2002 yılında yapılan başkanlık seçimlerinde Jacques Chirac’ı desteklemek için oluşturulan UMP, Fransa’da merkez sağı temsil etmektedir. Parti şu anda Ulusal Meclis ve Senato’da çoğunluğa sahip bir durumdadır. Millet Meclisinde 315 Milletvekili ile temsil edilmektedir.

- Sosyalist Parti: (Parti Socialiste - PS)

Genel sekreteri Martine Aubry’dir. Ana muhalefet partisidir ve 2004 seçimlerinden beri Fransa’daki en büyük politik güçtür. Yeşiller, Radikal Sol Parti, Halk Hareketi ve Fransız Komünist Partisi geleneksel müttefikleridir. Sosyalist Parti, mecliste 203 milletvekili ile temsil edilmektedir. Yerel seçimlerde Sosyalist Parti büyük bir başarı kazanmıştır.

- Fransız Komünist Partisi: (Parti Communiste Français - PCF):

Genel sekreteri Marie-Georges Buffet’dir. 1920 yılında kurulan PCF, Fransız solunun köklü siyasi partilerindedir. Sosyalist Parti ile yakın bir işbirliği içine girilmesi veya bu partiden özerk bir siyasi pozisyonun benimsenmesi parti içi hizipleşmelere yol açmaktadır. Yeşillerle birlikte mecliste 25 milletvekili ile temsil edilmektedir.

- Yeşiller: (Les Verts)

Genel sekreteri Daniel Cohn Bendit’dir. Fransız solunun çevreci (écologiste) partisidir. 1970’lerden beri Fransız politik hayatında aktif rol oynamaktadır.

- Yeni Merkez Hareketi: (MODEM)

Fransız Demokrasi Birliği (UDF)'den doğan parti, 29 Mayıs 2007'da François Bayrou tarafından kurulmuştur. MODEM, Mecliste 25 milletvekili ile temsil edilmektedir.

d) Beşinci Cumhuriyetin 5 Cumhurbaşkanı'nın Dönemsel Kısa Analizi:

Beşinci Cumhuriyetin ilk Cumhurbaşkanı olan ve 1969 yılına kadar Fransa'yı yöneten Charles de Gaulle, soğuk savaş yıllarına damgasını vuran Amerikan ve Sovyet egemenliğine karşı bağımsız bir Fransa'nın savunucusu olmuştur. Bağımsızlıkçı çizgisini Avrupa vizyonuna da yansıtan De Gaulle 'Milletlerin Avrupası' fikrini savunmuştur. Birliğin hiçbir zaman federal bir yapıya kavuşmasını istememiş, ülkelerin bazı egemenlik haklarını AB kurumlarına devrettiği bir Avrupa'yı arzulayanlara karşı çıkmıştır. Bu vizyon onu sıkça diğer üye ülkeler ile karşı karşıya getirmiş ve 1965 yılında ortak tarım politikasının finansmanı konusundaki anlaşmazlık yüzünden Fransa ile diğer üye ülkeler arasında ciddi gerginlik yaşanmış; Fransa 7 ay boyunca topluluk kuruluşlarında yer almayı reddetmiştir.

1966'da Fransa NATO'nun askeri kanadından da çekilmiş ve tüm NATO organlarının topraklarından çekilmesini istemiştir. ABD'nin Vietnam'a girişini ve İsrail'in Ortadoğu politikalarını sıkça eleştiren De Gaulle, İngiltere'nin AET'ye üyeliğini de 2 kere veto etmiştir. İngiltere, ancak De Gaulle'ün ölümünden 3 sene sonra, 1973 yılında o zamanki adıyla AET'ye üye olabilmıştır.

Georges Pompidou : Başkanlığı De Gaulle'den devralan Pompidou, uluslararası alanda Fransa'nın bağımsızlıkçı çizgisini devam ettirmiştir. Ancak ortak pazar entegrasyonuna yeşil ışık yakmış ve böylece İngiltere, İsveç ve Danimarka onun zamanında AET'ye üye olmuşlardır.

Valery Giscard d'Estaing (VGE) : VGE'nin genel politik duruşu hep Topluluk eksenli olmuştur. Avrupa Birleşik Devletleri fikrini savunmuştur. Özellikle bütçesel olarak Avrupa Parlamentosu'nun gücünü artırmaya çalışmıştır. Avrupa parasal sisteminin temelleri onun başkanlık döneminde atılmıştır. Almanya Başbakanı Helmut Schmidt ile beraber Fransız- Alman işbirliğini daha da ileriye taşımıştır.

1981 yılında Sosyalist Parti Genel Sekreteri iken girdiği başkanlık yarışını az bir farkla VGE'ya karşı kazanan Mitterrand, aktif bir dış siyaset uygulamıştır. İsrail'i ziyaret eden ilk Fransız Cumhurbaşkanı olarak tarihe geçen Mitterrand, aynı zamanda en uzun süre görev yapan başkandır. 'Co-habitation' ilk defa Mitterrand döneminde yaşanmıştır. 1986 yılında parlamento seçimlerini az farkla kazanan Fransız sağının lideri Chirac başbakanlığa atanınca birinci co-habitation dönemi de başlamıştır.

Jacques Chirac, 1995-2007 yılları arasında Fransa'nın iki dönem cumhurbaşkanlığını yapmıştır. Uzun yıllar Paris belediye başkanlığı görevini yürüten Chirac, bu mevkiyi Elysée sarayına çıkmak için basamak olarak kullanmıştır. Mitterrand döneminde başlayan 'co-habitation' Chirac'ın cumhurbaşkanlığı döneminde tekrarlanmıştır. Chirac, AB'nin son genişlemesinde aktif rol oynamış; Türkiye'nin üyeliği konusunda da destekleyici bir politika izlemiştir.

2007'de Sarkozy, uzun süren Chirac döneminden sonra, büyük çaplı reformlar yapma vaadi ile iktidara gelen ve birçok Fransıza ümit vermiş bir politikacıdır. Ekonomi alanında, iş dünyası ile barışık politikalar izlemek, sosyal alanda ise yabancı göçmenler gibi konularda sert bir tutum almak isteyen Sarkozy, bu politikaları ile geniş bir toplum kesimini arkasına almıştır.

ABD ve İsrail'le yakınlaşmayı savunan Sarkozy, geleneksel Fransız dış politikasından uzaklaşmayı temsil etmektedir. Gerek seçimde verdiği sözleri yerine getirmek, gerek 2008 yılı sonunda Avrupa'yı etkisi altına alan ve etkileri giderek artan ekonomik krizle mücadele etmek

amacıyla istihdam artırıcı, finansal ve reel sektörü canlandırıcı önlemlere imza atmıştır. Zaman zaman halk içindeki desteği sorgulansa da AB Parlamento seçimleri sonrasında da Sarkozy konumunu muhafaza etmeyi başarmıştır.

Öte yandan yerel seçimlerde kamuoyu bazı konulardaki memnuniyetsizliğini ortaya koymuştur. Müttekip seçimlerin 2012’de yapılacağı dikkate alındığında önümüzdeki dönemde bütçe açıkları, işsizlik, sağlık reformu, yerel yönetimlerin gözden geçirilmesi konularında önemli gelişme sağlanması beklenmektedir.

4.3 İdari Yapılanma :

İdari yapılanma büyükten küçüğe Bölge (Région - 26 tane), İl (Département-100 tane), ve en küçük idari birim Komün (Commune- 36.682 tane) şeklinde sıralanmaktadır. Kantonlar ise (Canton) sadece seçim bölgelerinin belirlenebilmesi için tanımlanmış olup, idari yönetimde bir rol oynamamaktadır.

Fransa’da, 1980’li yılların başında, devlet yetkilerinin merkezi birimlerden diğer idari birimlere doğru kaydırılmasını ifade eden “adem-i merkezîyetçilik” (décentralisation) reformu başlatılmıştır. 2 Mart 1982 tarihli yasa ile yerel düzeyde vergi toplama ve taşımacılık gibi çerçevesi çizilmiş belli alanlarda harcama yapma mümkün hale gelmiştir.

Ancak yerel yönetimlerin giderleri kamu açıkları içinde önemli bir pay aldığından bu konuda yeniden bir düzenleme yapılması yönünde tartışmalar devam etmektedir. Diğer taraftan, iktidardaki parti UMP iken yerel yönetimlerin büyük bir çoğunlukla sol partilerin elinde olması reform sürecini zorlaştırabilmektedir

4.4 Coğrafi Bilgiler ve Nüfus:

Fransa’nın komşu ülkeleri, Belçika, Lüksemburg, Almanya, İsviçre, İtalya, Monako, Andorra ve İspanya’dır. Fransa, 5500 km sahil şeridinde sahiptir. Toplam yüzölçümünün 2/3’ünü ovalar oluşturmaktadır. En yüksek noktası, aynı zamanda Avrupa’nın en yüksek noktası olan, Mont Blanc’dır. Tarım ve ormancılık üretim bölgeleri ülkenin %82’sini kapsar. (45 milyon hektar) Ülkenin %28’i ormanlık alandır.

Yıl	Nüfus (Milyon)	Doğum (Bin)	Ölüm (Bin)	Net artış (Bin)	Yıllık Net Göçmen Girişi
2003	61,9	793	563	+ 231	+ 102
2004	62,3	800	520	+ 279	+ 105
2005	62,8	807	538	+ 269	+ 92
2006	63,2	829	526	+303	+112
2007	63,6	819	531	+288	+71
2008	63,9	828	542	+285	+76
2009	64,7	821	546	+275	+71

2009 yılı rakamlarına göre, Fransa’nın nüfusu yaklaşık 64,7 milyondur. Bu itibarla AB ülkeleri içinde Almanya’dan (82 Milyon) sonra nüfusu en yüksek ikinci ülkedir. Ülkenin sömürgeci geçmişinin bir sonucu olan yüksek göç oranlarına bağlı olarak, nüfus artışı Avrupa seviyesinin üzerinde ve dinamiktir. Ancak bu genç nüfus yüksek işsizlik oranları yüzünden verimli bir şekilde istihdam edilememektedir.

Toplam Nüfusa oranı (%)	20 yaş altı	20-59 Yaş	60 ve üstü	75 ve üstü
1980	30,6	52,4	17,0	5,7
1990	27,8	53,2	19,0	6,8
2000	25,6	53,8	20,6	7,2
2008	24,9	53,4	21,9	8,6
2009	24,8	53,0	22,4	8,8

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, Fransa nüfusu gittikçe yaşlanmaktadır. Halihazırda toplam nüfusun %31'i 60 yaş ve üzerindedir; bu oran gittikçe artmaktadır.

İşsizlik 2009 yılında %9,6 olarak gerçekleşmiştir. Öte yandan genç kesimdeki işsizlik oranı ise %25'nin üzerindedir. Bu sebeple, politik görüşü farketmeksizin son 30 yıldır işbaşına gelen her hükümetin ana gündem maddelerinin başında işsizliğin azaltılması gelmektedir.

İşsizlik Fransa'nın en önemli sorunlarından biridir. Ekonomik kriz, işsizlik oranını arttırmış olmakla beraber istihdam kanunlarının katı olması işverenin işten çıkarma yetkilerini büyük ölçüde daraltmaktadır. Fransa'da bu alandaki düzenlemelerin esnekleştirilmesi ise işgücü açısından bir bilinmezlik yaratacağı şeklinde yorumlanmaktadır.

Fransa'da işgücü iyi eğitilmiş ve niteliklidir. Bununla beraber bazı sektörlerde ve bölgelerde iş gücü arzı ve talebi farklılık göstermektedir. Ülke genelinde işsizlik oranı 2009 yılında, krizin etkisiyle %9,6 seviyesine çıkmıştır. Orta bölgelerde işsizlik oranı ortalamanın altında seyredirken bazı güney bölgelerde ortalamanın üzerine çıkabilmektedir.

Ekonomik sebeplerin dışında, işsizliğin artmaya devam etmesinin nedenlerinden bazıları, iş piyasasının esnek olmaması, bazı sektörlerdeki rekabet eksikliği ve işverenlerin risk almasını zorlaştıran sosyal haklardır.

İşgücünün Sektörel dağılımı (1000 kişi)

Sektörler	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
Aktif Nüfus	24 577,4	24 599,5	24 628,6	24 774,9	25 031,3	25 419	25 559,4
Tarım	930,5	912,9	907,3	897,7	876,1	852,4	829,7
Sanayi	3 804,9	3 715,9	3 590,8	3 522,7	3 459,8	3 410,6	3 359,6
Gıda Sanayi	577,2	577,4	561,4	560,3	560,6	554,4	548,8
Tüketim M.	628,5	610,8	579,2	558,0	537,6	523,0	507,4
Otomotiv	228,6	227,7	219,7	220,3	209,9	200,3	189,5
Yatırım M.	786,5	763,4	733,4	723,5	728,8	732,3	734,5
Ara M	1 382,3	1 338,9	1 299,8	1 263,3	1 225,6	1 205,6	1 187,8
Enerji	201,8	197,7	197,4	197,3	197,2	195,0	191,6
İnşaat	1 527,7	1 532,7	1 556,3	1 612,4	1 683,0	1 762,7	1 825,9
Ticaret	3 327,0	3 389,9	3 421,7	3 415,5	3 382,8	3 416,2	3 438,2
Ulaştırma	1 105,7	1 106,0	1 105,3	1 091,2	1 102,0	1 122,1	1 141,1
Finans	767,3	772,5	767,7	778,4	777,1	793,9	800,5
Gayrimenkul	255,1	254,4	257,1	273,7	280,3	288,5	293,7
Firma Hiz.	3 942,2	3 904,6	3 959,7	4 006,8	4 138,8	4 245,9	4 264,6
Bireysel Hiz.	2 111,9	2 150,3	2 174,2	2 221,5	2 279,8	2 341,4	2 389,4
Eğitim, Sağlık	4 669,4	4 713,5	4 766,2	4 814,8	4 905,0	5 016,6	5 047,7
Kamu Yönet	2 477,0	2 497,5	2 470,5	2 480,9	2 477,4	2 455,3	2 450,7

*Fransa İstatistik Kurumu tarafından 2009 verileri henüz açıklanmamıştır.

Fransız işgücü piyasası esnek değildir. İşe alma ve işten çıkarma zor prosedürlerle gerçekleşmektedir. Öte yandan 2001 yılında çıkan bir yasa ile çalışma saatleri haftalık 35 saate indirilmiştir. Bu nedenlerle firmalar işgücünü verimli kullanamamakta, bu da üretimi olumsuz etkilemektedir.

Fransa, Avrupa ülkeleri içinde, asgari ücret seviyesinin en yüksek olduğu ülkelerdendir. Asgari ücret, aylık net 966,2 Avro'dur.

Eğitim:

Fransa eğitim sistemi 3 yıllık eğitim veren liseleri ve işletme, kamu idaresi ve mühendislik alanında ön plana çıkan yüksek okulları (grandes écoles) ile iyi bir üne sahiptir. Bununla birlikte eğitim sistemi giderek uluslar arası rekabetin dışında kalmaktadır. Özellikle bu alanda yaptığı güvenilir araştırmalarla bilinen Şangay Üniversitesinin dünya çapında ilk 100 üniversite sıralamasında sadece 4 Fransız üniversitesi yer almaktadır.

Eğitim sisteminde eleştirilebilecek bir diğer husus ise, mesleki eğitime yeterli önemin verilmemesidir. Bu durum büyük ölçüde özellikle sorunlu mahallelerdeki genç nüfusun motivasyon eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Özellikle dar gelirlilerde ve banliyölerde yetişen genç nüfus okuldaki başarısızlığın bir devamı olarak meslek edinmekte de zorlanmaktadır.

Fransa'da yüksek okullar son derece seçici bir yaklaşımla öğrencileri ilk etapta sınavla seçime tabi tutmaktadır. Bu giriş sınavları öncesinde de öğrenciler uzun bir hazırlık döneminden geçmektedirler. Bu okulların başında Ulusal İdarecilik Okulu (ENA) bulunmaktadır. Bunun dışında Teknik Okul (Ecole polytechnique), Madencilik Okulu (Ecole des Mines), Bayındırlık Okulu (Ecole des Ponts et Chaussées), Normal Yüksek Okul (Ecole Normale Supérieure), Yüksek Ticari Okul (Ecole des Hautes Etudes Commerciales) yer almaktadır.

Fransa'da üniversitelerin sayısı 80 'in üzerinde olup; giriş için lise eğitiminin başarıyla tamamlandığını gösteren ve sınav sonucu alınan başarı belgesi yeterli olmaktadır. Bunun dışında Üniversite öğrenimi sınavsız olarak herkese açıktır.

Sağlık:

Sigorta esasına dayalı Fransa sağlık sistemi maliyet, performans ve eşitlik gibi kriterler dikkate alındığında AB ülkeleri içinde gelişmiş bir sistemdir; İngiltere ve Almanya'dan sonra gelmektedir. İşveren ve bireyler tarafından ödenen primlerle işleyen sistem, nüfusun büyük bir kesimini kapsamaktadır.

Fransa'da 1800'ü özel olmak üzere toplam 2772 hastane bulunmaktadır. Hastaneler genellikle tam teçhizatlı ve donanımlıdır. Bekleme süreleri uzun değildir. Ancak 35 saat uygulaması nedeniyle hemşire ve kıdemsiz doktor istihdamında sorunlarla karşılaşabilmektedir.

Sosyal devlet anlayışı paralelinde, iyi işleyen bir sağlık sisteminin kamu harcamaları içindeki payı 1990'lı yıllardan 2000'lere gelindiğinde önemli ölçüde artmıştır. Bunda yaşanan nüfusla birlikte sağlık harcamalarının kültürel olarak ağırlık kazanması (doktora sık olarak başvurulmakta, aşırı ilaç tüketilmektedir) devletin karşı karşıya olduğu kamu açığı sorununu daha da büyütmektedir. Sağlık reformu kapsamında da aile hekimliği kavramının geliştirilmesi, hastaların harcamalara katkısının artırılması ve devlet tarafından ödenmeyen, hasta yükümlülüğündeki harcamaların sembolik de olsa artırılması yönünde girişimler bulunmaktadır. Bu çalışmaların 2010 yılında da devam etmesi öngörülmektedir.

III- FRANSA EKONOMİSİ

1.GENEL DURUM

2008 ve 2009 yılında dünya ticareti önemli ölçüde daralmıştır. 2009 yılındaki daralma II. Dünya Savaşı sonrasında en yüksek seviyeye ulaşarak %9,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Avro bölgesinde toparlanma dış tüketime bağlı olarak yavaş bir şekilde gerçekleşmektedir. Buna göre 2010 için beklenen büyüme oranı %0,9; 2011 içinse %1,1'dir.

Fransa bu dönemde komşu ülkelere göre kamu sektörünün ekonomi içindeki ağırlığı ve ekonominin ihracata endeksli olmamasının da etkisiyle iyi bir performans göstermiştir. Fransa için tahminler, 2009 yılındaki % 2,2 oranındaki daralmaya karşın, büyüme oranının 2010'da % 1,4; 2011'de % 1,3 oranında olacağı şeklindedir. İşsizlik oranı mevcut durumda % 10,1 seviyesindedir. Enflasyon oranının ise geçen yılki %0,1 seviyesinden yükselerek 2010'da %1,1 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Her ne kadar mali krizle mücadelede Fransa, 2009 yılında tüketimi canlandırmaya yönelik politikaları uygulamaya koymuş ve başarılı sonuçlar elde etmişse de, 2010 yılında bu önlemlerin uygulamadan kalkması ya da göreceli olarak hafifletilmesiyle tüketime yıl içinde gerileyeceği beklentisi mevcuttur.

Fransa'nın kamu borçları önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Ocak sonunda düzenlenen bir konferans ile konu detaylı olarak tartışılmıştır. 2010'da kamu borçlarının GSMH'a oranının %83 seviyesinde gerçekleşmesi; buna karşın Maliye Bakanının bir hareket planı hazırlayarak Nisan ayında Hükümete sunması beklenmektedir. Buna göre merkezi hükümet, yerel yönetimler ve sağlık harcamalarının azaltılması planlanmaktadır. Öneriler arasında bütçe dengesinin Almanya örneğinde olduğu gibi bir kanunla güvence altına alınması da bulunmaktadır.

Bütçe açıklarının daraltılmasına yönelik programlara paralel olarak halihazırda 60 olan emeklilik yaşının yükseltilmesi de gündemdedir. İşçi sendikaları ile muhalefet partilerinin bu öneriye son dönemde destek vermeleri bir uzlaşma zeminine işaret etmektedir.

Geçtiğimiz 2009 yılında, Fransa'nın otomotiv sektörüne dair korumacı olarak nitelendirilebilecek söylemleri özellikle Komisyon nezdinde büyük rahatsızlık yaratmış ve Topluluğun rekabet kuralları ile uyumlu bulunmamıştır. Sektörün Fransa'da üretime devam etmesi kaydıyla destek alabileceği yönündeki açıklamalardan sonra Hükümetin Renault'nun yatırımlarını Türkiye'ye kaydırmasına karşı çıkması da Komisyonla ilişkilerin gerilmesine neden olmuştur. Hükümet bu olayda doğrudan taraf olarak şirketin kararlarına müdahale etmiştir.

Büyük tartışma yaratan ve son olarak Anayasa Mahkemesi tarafından geri çevrilen Karbon vergisiyle ilgili olarak çalışmalar yerel seçimler nedeniyle bir süre askıda kalmıştır. Cumhurbaşkanı Sarkozy bu alanda öncelikle kotaya tabi tutulan büyük ölçekli işletmelerin rekabet gücünü koruyacak şekilde bir vergilendirme sistemi getirmek durumunda kalmışsa da yerel seçimlerdeki başarısızlığın ardından Sarkozy, radikal bir kararla karbon vergisini kaldırmıştır. Bu defa, hükümetin çevre konusunu öncelikleri arasında belirlemiş olması nedeniyle, karar bazı çevrelerde hayal kırıklığı yaratmıştır. Öte yandan iş dünyası kararı memnuniyetle karşılamıştır.

**FRANSA'DA YERLEŞİK SEKTÖRLERİN YARATTIĞI KATMA DEĞER
(MİLYAR AVRO)**

Sektörler	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tarım, hayvancılık, balıkçılık	35,5	36,5	35,3	33,9	37,6	35,0	31,1
Sanayi	228,6	229,9	232,6	233,1	239,1	241,2	224,3
Gıda sanayi	28,8	29,8	29,2	28,8	29,6	32,7	28,7
Tüketim malları sanayi	37,4	36,4	37,1	37,1	36,2	34,0	35,4
Otomobil sanayi	16,2	16,6	14,9	13,0	12,9	10,9	10,2
Yatırım malları sanayi	42,7	42,1	44,5	46,5	47,8	48,4	46,1
Ara mallar sanayi	75,4	75,4	76,1	76,5	80,4	77,9	69,9
Enerji	28,0	29,6	30,7	31,4	32,2	37,4	34,1
İnşaat	76,1	81,7	87,5	97,0	106,7	117,1	109,9
Hizmetler	783,6	818,0	854,9	901,0	950,2	982,1	976,8
Ticaret	158,1	160,0	161,5	164,5	169,9	174,3	170,9
Ulaştırma	60,2	63,6	67,0	69,5	74,5	77,4	77,2
Finansal aktiviteler	70,8	72,7	75,3	79,2	80,0	80,0	67,9
Gayrimenkul hizmetleri	182,5	196,0	211,2	225,7	243,9	253,1	257
Firmalara hizmetler	232,1	243,0	253,3	271,9	287,4	300,8	300,8
Bireylere hizmetler	79,8	82,6	86,7	90,2	94,6	96,5	103
Kamu Hizmetleri	311,0	324,1	337,4	349,4	363,8	377,0	391,8
Eğitim, sağlık, sosyal hizmet	197,6	206,1	214,7	223,1	232,7	241,8	252,4
Kamu idaresi	113,4	118,0	122,7	126,3	131,1	135,2	139,4
TOPLAM	1 434,8	1 490,2	1 547,8	1 614,3	1 697,4	1 752,4	1 733,9

Fransa'da milli gelire sektörlerin katkıları incelendiğinde, hizmetler sektörünün %56 ile başı çektiği, bu sektörü sırasıyla kamu hizmetleri (%23), sanayi (%13), inşaat (%6) ve tarım-hayvancılık (%2) sektörlerinin izlediği görülmektedir. Geçtiğimiz yıllarda otomotiv sektörüyle ara ve sermaye malları üretimindeki gerileme nedeniyle sanayi üretiminin gerilediği, buna mukabil inşaat ve finans sektörleriyle gayrimenkul hizmetlerinin payının arttığı gözlemlenmektedir.

Büyüme

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
GSYİH (Milyar €)	1 548,6	1 594,8	1 660,2	1 717,9	1 792,0	1 868,0	1 950,1	1 921
Büyüme Hızı (%)	1,0	1,1	2,5	1,7	2,2	2,3	0,4	-2,2
Tarımsal Büyüme	5,0	-15,3	20,5	-5,4	-0,3	-2,4	2,6	2,8
Sanayi Büyümesi	0,5	1,8	1,1	1,4	0,0	0,7	-2,3	-7,8
Hizmetler Büyümesi	1,6	1,9	2,7	2,4	3,5	3,3	1,2	-0,6

Enflasyon

TÜFE	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
%	2,1	2,1	1,8	1,6	1,5	2,8	0,1

2009 yılında krize bağılı olarak %2,2 daralan Fransa ekonomisi, bir yandan otomotiv sektörüne dönük hurda yardımı gibi iç pazarı canlandırıcı politikaların etkisiyle, diğeryandan ekonominin Almanya’da olduğu gibi ihracata bağımlı olmaması nedeniyle, diğerybüyük AB üyesi ülkelere kıyasla daha iyi bir performans sergilemiş ve küçülmeyi sınırlı tutmayı başarmıştır.

Kamu Maliyesi

Milyar €	2004	2005	2006	2007	2008
Toplam Harcamalar	883,1	921,5	952,1	991,2	1027,0
Hizmet ve transferler	469,2	491,0	510,6	530,5	553,4
İdari Harcamalar	314,1	325,0	334,5	344,5	353,9
Sosyal Harcamalar	291,9	304,9	318,5	330,3	342,1
Personel Harcamaları	220,7	228,2	234,5	241,8	247,7
Faiz Harcamaları	46,1	46,1	46,7	50,9	54,6
Toplam Gelirler	822,9	870,3	910,2	939,5	960,8
Sosyal Kesintiler	299,2	312,3	328,4	340,2	349,5
Vergi Gelirleri	447	469,2	495,4	510,8	518,9
Bütçe Açığı	-60,2	-51,1	-41,9	-51,7	-66,2

Cumhurbaşkanı Sarkozy’nin iktidara gelirirken uygulamaya söz verdiği, ancak küresel ekonomik kriz nedeniyle gerçekleştirilemediği kamu finansmanı reformunun yakın zamanda gerçekleştirilmesi mümkün bulunmamaktadır. Ekonomik kriz nedeniyle finans sektörüne, otomotiv ve inşaat sektörlerine dönük kamu harcamaları nedeniyle bütçe açığı milli gelirin %9’una yükselmiştir.

Kamu İç Borç Stoku

Milyar €	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Merkezi Devlet	743,3	806,8	847,0	894,5	892,5	929,2	1036,2
DiğeryMerkezi İ.	45,1	55,3	91,1	94,5	90,7	97,7	109,1
Yerel Yönetimler	105,9	109,8	113,5	120,1	127,3	136,7	146,7
Sosyal Güvenlik	16,5	31,5	25,3	36,3	39,5	45,2	35,1
Toplam Kamu	910,9	1003,4	1076,9	1145,4	1149,9	1208,8	1327,1

GSMH’a Oran (%)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Merkezi Devlet	48,0	50,6	51,0	51,8	49,4	49,0	53,1
DiğeryMerkezi İ.	2,9	3,5	5,5	5,5	5,0	5,2	5,6
Yerel Yönetimler	6,8	6,9	6,8	7,0	7,0	7,2	7,5
Sosyal Güvenlik	1,1	2,0	1,5	2,1	2,2	2,4	1,8
Toplam Kamu	58,8	62,9	64,9	66,4	63,7	63,8	68,1

2. TARIM VE HAYVANCILIK

Tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi tarımın gayrı safı milli hasıla ve istihdam içindeki payı Fransa’da da gerilemektedir. Bununla birlikte Fransa AB içinde tarımsal üretim açısından ilk sırada yer almaktadır. Fransa aynı zamanda 10 yılı aşkın bir süredir dünyada üçüncü büyük ihracatçı ülke konumundadır.

Tarım ve tarımsal üretime dayalı gıda endüstrisinin Fransa ekonomisindeki payı % 4,2 civarındadır. Balıkçılık ise %2,2 oranında bir payı ifade etmektedir. Bu sektörlerin her biri ekonomi içinde yaklaşık metalürji, enerji gibi sektörler kadar yer tutmaktadır.

Tarımın ekonomi içindeki yeri son 20 yıldır düzenli olarak gerilemektedir. Bu gerileme büyük ölçüde tarımsal ürün fiyatlarındaki düşüş ile açıklanmaktadır. Diğer taraftan, sabit fiyatlarla bakıldığında, 2005 yılında tarıma dayalı gıda endüstrisinin 1980 yılına oranla GSMH içindeki payının sadece % 10 oranında düştüğü ifade edilmektedir. Bu oran ulusal ekonomi büyüme hızının çok az gerisinde kalmaktadır. Bu dönemde tarıma dayalı sanayilerin büyüme hızları ekonomideki genel büyüme hızının üzerinde seyrederken, tarım sektörünün büyüme hızındaki gerileme % 20 olarak gerçekleşmiştir.

Tarıma dayalı sanayilerin büyüme hızları, Fransa'da özellikle Ortak Tarım Politikasının bir sonucu olarak sektöre rekabetçi bir yapı kazandırılmasıyla ilişkilendirilmektedir. Öte yandan tarıma dayalı sanayi ürünlerinin fiyatları, giderek gelişen rekabet ortamına uyum sağlanmasını teminen sübvansiyonlarla aşağı çekilirken maliyet farklarının üretimden kararlarından bağımsız olarak doğrudan üreticiye aktarıldığı bilinmektedir.

Tüketicinin giderek daha kaliteli ürüne olan talebi tarım, sanayi ve hizmet sektörü arasındaki yakın ilişkiyi ön plana çıkarmaktadır. Mevcut durumda tarıma dayalı sanayi, tarımsal üretimin %70'ini kullanmaktadır. Fransa'nın işlenmiş tarım ürünleri ticareti uzun yıllardan beri 7-10 Milyar Avro arasında değişen miktarlarda fazla vermektedir. Ancak ihracatın artış oranı giderek düşen bir trend içinde gerçekleşmektedir.

Şarap ve alkollü içkiler Fransa'nın tarım ürünleri ihracatındaki en önemli kalemleri teşkil etmektedir. Konserveler ve lüks gıda ürünleri 2nci sırada yer almaktadır. Et ve hayvancılık ürünleri, süt ürünleri, tahıllı ve unlu mamuller ile toplamda ihracatın 2/3'ünü oluşturmaktadır. Bu ürün gruplarının her birindeki ihracat yaklaşık 4 milyar Avro dolayında bir ihracat rakamını ifade etmektedir. İhraç edilen diğer ürünler ise mineral sular, taze meyve sebze, hayvansal gıdalar, şeker, kabuklu deniz mahsulleri olarak sıralanabilir. Bu ürünlerin her birinde de 1-1,5 Milyar Avro'luk bir ihracat söz konusudur.

Fransa aynı zamanda tarımsal ürün ithal etmekte, ihracatının %72'sini AB ülkelerine gerçekleştirirken, ithalatının % 73'ü de AB ülkelerinden gerçekleştirmektedir. Almanya, Belçika, İtalya, İngiltere, İspanya ve Hollanda başlıca ihracat partnerleridir. İthalatta ise Hollanda, İspanya, Brezilya, ABD, İrlanda ve Fas ilk sıralarda yer almaktadır.

3. SANAYİ

Fransa, sektörel anlamda geniş yelpazeli bir imalat sektörüne sahiptir. Çeşitli ara, sermaye ve tüketim malları üretimi yapılan Fransa'da öne çıkan sanayi sektörleri yüksek teknolojiye uzay ve havacılık ile otomotivdir.

İmalat sanayi sektörleri, bölgelere göre de belli alanlarda yoğunlaşmıştır. Kuzeydoğu Fransa (Nord-Pas-des-Calais) demir çelik, çeşitli metal sanayileri ve otomotivde öne çıkarken, Lyon bölgesi kimya sektöründe, Toulouse bölgesi havacılık ve uçak üretiminde, büyük Paris ve Alsace bölgeleri de KOBİ düzeyinde çok çeşitli hizmet ve üretim dallarında öne çıkmaktadır.

Otomotiv Sektörü

2008 yılında Fransa'da 2,1 milyon motorlu taşıt üretilmiş, bunun 1,7 milyonunu otomobiller oluşturmuştur. Otomotiv sektörü, yarattığı katma değer ile milli gelirin %10'unu oluşturmakta ve 257.000 kişiye istihdam sağlamaktadır. En büyük firmalar Renault, PSA Peugeot ve Citroen'dir.

Kimya Sektörü

Fransa'nın kimya (eczacılık) sektörü, Avrupa'nın en büyüğü olarak İngiltere ve Almanya'yı geride bırakmaktadır. 2006 yılında iç üretim 35 milyar Avro'dur. Sanofi-Aventis sektörün en büyük firmasıdır. Sektörde irili ufaklı 300 şirket bulunmaktadır.

Savunma, Havacılık ve Ulaşım

Savunma sektöründe Thales, ulaştırma sektöründe ise hızlı trenleri (TGV) üreten Alstom firmaları öne çıkmaktadır. EADS grubunun bir parçası olan AIRBUS firması da dünyanın en büyük uçak üreticilerinden birisidir. Söz konusu sektörlerin hepsinin sabit harcamaları ve Ar-Ge giderleri ciro içinde yüksek bir meblağa denk düşmektedir. Söz konusu yüksek sabit giderler çoğunlukla devletçe finanse edilmektedir. Son yıllarda artan bütçe ve devlet açıkları ve ekonomik kriz nedeniyle bu sektörlerin Ar-Ge harcamalarında azalma yaşanmaktadır.

İnşaat Sektörü

Fransa'da devletin altyapı ve ulaşım sektörlerinin gelişimine verdiği önem dolayısıyla inşaat sektörü hem çok gelişmiş, hem de devletin kontrolü altında kalmıştır. Fransız inşaat sektörü, Paris'teki iş merkezi bölgesi olan La Defense'ın geliştirilmesinden otoyol inşaatlarına ve devletin koruyuculuğu altında uluslararası müteahhitlik ihalelerinin alınmasına kadar çok çeşitli alanlarda faaliyet göstermektedir. En büyük inşaat ve müteahhitlik firmaları Vinci ve Bouygues'dur.

4- ENERJİ

1970'lerde yaşanan petrol krizlerinden bu yana, Fransa enerji bağımlılığını azaltma yönlü politikalar uygulamaktadır. Petrol bağımlılığını başka enerji kaynakları bularak azaltmak, enerji ithalatını Norveç gibi daha istikrarlı ülkelerden yapmak ve yerel enerji üretimini artırmak şeklinde özetlenebilecek uygulamalar sayesinde, günümüz Fransa'sı daha çok elektrik ve gaz tüketmektedir. Ayrıca nükleer enerji, Fransa'da enerji üretiminde önemli bir rol oynamaktadır. Fransa'nın tükettiği elektriğin %80'i nükleer teknoloji ile üretilmektedir.

Fransa, enerji firmalarının özelleştirilmesine şiddetle karşı çıkmakta ve geçtiğimiz yıllarda görüldüğü üzere Brüksel'deki AB Komisyonu birimleriyle karşı karşıya gelmektedir. Enerji güvenliği endişesi, enerji firmalarının devlet elinde tutulması yönünde teşvik etmektedir. Dolayısıyla Fransa, gaz ve elektrik piyasalarının liberalleştirilmesine sıcak bakmamaktadır. Sektördeki önemli firmalar, Total, EDF ve GDF-Suez'dir.

Enerji Tüketiminin Dağılımı :

32,5 %	Petrol
42,8%	Elektrik
14,9 %	Gaz
4,4 %	Kömür
5,4 %	Dönüştürülebilir enerji

Fransa, elektrik üretiminin % 78,3'ünü nükleer enerjiden sağlamaktadır. 59 adet nükleer ünitesi vardır. Ayrıca bu üretimde dönüştürülebilir enerjinin ve rüzgar enerjisinin payı % 10, klasik termik santrallerin (kömür ve petrol) üretimdeki payı ise % 12'dir. Fransa, 2005'te 76,7 milyon ton brüt petrol ithal etmiştir.

Fransa'nın enerji politikası 1973–1974 petrol krizinden sonra yenilenmiştir. Temel amaç Fransa'nın uzun dönem enerji ihtiyaçlarının güvenli bir şekilde tesisidir. Bu çerçevede Fransız enerji politikası üç temele dayanır:

- Her türlü enerjinin (elektrik, doğal gaz, akaryakıt, katı yakıt vs.) uzun süreli, garantili ve güvenli bir şekilde temini,
- Enerjinin rekabet edebilir fiyatlarla piyasaya sunulması,
- Çevreye ve gelecek nesillere duyarlı temiz enerji üretimini sağlayacak modellerin kurulması ve geliştirilmesi.

5. TURİZM

Gelen Turist Sayısı ve Turizm Geliri:

Milyon	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kişi	75,2	77,0	75,1	75,1	76,0	76,0	81,9
\$	29,360	32,329	37,038	40,842	42,267	44,200	39,6 Mds

Fransa dünyanın en çok turist çeken ülkesidir ancak turizm gelirleri açısından ABD ve İspanya'dan sonra üçüncü sırada gelmektedir. Turizm sektörü yaklaşık 894 bin kişiyi istihdam etmektedir.

6. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Fransa'daki Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları (Yıllık Giriş)

Milyar €	Fransa'ya Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları	Fransızların Yurtdışı Yatırımları
1993	14,2	17,0
1994	13,2	20,6
1995	18,0	12,0
1996	17,1	23,7
1997	20,6	31,7
1998	27,9	43,7
1999	43,7	119,1
2000	46,9	192,6
2001	56,4	97,0
2002	52,1	53,6
2003	37,7	47,1
2004	26,2	45,7
2005	68,3	92,5
2006	57,3	88,2
2007	75,9	123,5
2008	66,3	136,8

Fransa, eğitimli işgücü, kaliteli altyapısı ve büyük pazarı dolayısıyla önemli ölçüde doğrudan yabancı sermaye çeken bir ülkedir. Ancak diğer gelişmiş ülkelere kıyasla düşük düzeyde Ar-Ge yatırımları, yüksek vergi yükü ve ağır bürokrasisi nedeniyle yabancı sermaye çekmede gerçek potansiyelini yakalayamamakta, hatta Fransız firmaları, düşük vergi ve ucuz işgücünden yararlanmak için Doğu Avrupa, Uzak Doğu, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da giderek daha çok yatırım yapmaktadırlar. Geleneksel olarak Fransa'nın en çok yatırım yaptığı bölgeler; Kuzey Amerika ve Batı Avrupa olup (ABD, İngiltere, Belçika, Hollanda, Almanya, İtalya ve Lüksemburg), yabancı yatırıma konu alanlar finans, enerji, imalat, telekomünikasyon, gayrimenkul ve perakende sektörleridir.

Fransa'ya en çok doğrudan yabancı sermaye yatırımında bulunan ülkeler sırasıyla Hollanda, İngiltere, ABD, Almanya, Belçika, İsviçre, İtalya, Japonya, İspanya ve Kanada'dır.

7. ÖDEMELER DENGESİ VE SERMAYE HAREKETLERİ:

Fransa, ekonomi politikalarını bir yandan tüketimi önemseyen, diğer yandan sanayi üretimini teşvik eden ikili bir yapı üzerine kurmuştur. Başka bir deyişle Fransa'da ekonomik büyüme, hem üretim hem de tüketime dayanmaktadır.

Fransız halkının tasarruf eğilimi, yaş ortalamasının giderek yükselmesine rağmen Almanya'daki kadar yüksek olmadığından, ülke dünyadaki önemli ithalatçı ülkeler arasında yer almaktadır. Bu yapısal nedenlere ek olarak, kamu hizmetlerine dönük harcamalar da tüketim üzerinde etkili olmaktadır. Netice itibarıyla bir yandan havacılık, otomotiv, inşaat, enerji ve finans sektörlerinde önemli düzeyde mal ve hizmet satan Fransa, diğer yandan önemli bir ithalatçı ülke olup, dengeli bir ticaret yapısına sahiptir. 2008 yılı itibarıyla cari işlemler açığı ticaret hacminin %4,9'una, GSMH'nin ise %2,2'sine denk düşmektedir. 2009 yılı ödemeler dengesi rakamları henüz açıklanmamıştır.

CARİ İŞLEMLER DENGESİ (2008-Milyon €)

	2006	2007	2008
CARİ İŞLEMLER HESABI	- 9 205	- 18 879	- 44 014
Mal Ticareti	- 30 395	- 40 461	- 59 087
<i>Genel Mal Ticareti</i>	- 28 197	- 38 425	- 56 537
– Gümrük Verileri	- 29 400	- 39 900	- 54 790
– Düzeltmeler	1 203	1 475	- 1 747
<i>Limanlarda Sağlanan mallar</i>	- 1 525	- 1 311	- 2 694
<i>İşleme ve Tamirden Geçen Mallar</i>	- 673	- 725	144
Hizmetler	13 411	15 000	14 457
<i>Nakliye</i>	- 1 880	- 257	- 911
– Deniz	- 1 520	- 217	- 989
– Hava	- 307	66	566
– Diğer	- 53	- 106	- 488
<i>Seyahat</i>	12 090	12 824	8 463
<i>İletişim Hizmetleri</i>	1 310	1 244	1 013
<i>İnşaat Hizmetleri</i>	1 878	2 319	2 789
<i>Sigorta Hizmetleri</i>	- 1 214	- 750	- 771
<i>Finansal Hizmetler</i>	- 578	- 110	34
<i>Bilgisayar ve Enformatik Hizmetleri</i>	- 21	- 273	- 401
<i>Telif ve lisans ücreti getirileri</i>	2 331	3 014	3 655
<i>Diğer iş hizmetleri</i>	379	- 2 017	1 666
– Tacirler	6 213	5 631	8 220
– Ticaretle ilgili diğer hizmetler	- 2 440	- 2 837	- 2 311
– Operasyonel Leasing Hizmetleri	- 1 218	- 1 256	- 1 136
– Çeşitli İş Hizmetleri	- 2 176	- 3 555	- 3 107
<i>Kişisel, kültürel ve eğlence hizmetleri</i>	- 754	- 858	- 978
– İşitsel, görsel hizmetler	- 506	- 550	- 622
– Diğer	- 248	- 308	- 356
<i>Devletin Sağladığı Hizmetler</i>	- 130	- 136	- 102
<i>Seyahat Dışı Hizmetler</i>	1 321	2 176	5 994
Diğer Mal ve Hizmetler	-	-	-
Gelir	29 688	29 309	24 843
<i>İşçi Gelirleri</i>	8 567	8 787	9 167
<i>Yatırım Gelirleri</i>	21 121	20 522	15 676
– Doğrudan Yatırım	27 082	23 067	16 488
– Portföy Yatırımları	- 921	6 629	8 616
– Hisse gelirleri	- 3 284	- 3 017	- 4 720
– Borç gelirleri	2 363	9 646	13 336
– Diğer Yatırım	- 5 040	- 9 174	- 9 428
Cari Transferler	- 21 909	- 22 727	- 24 227
<i>Genel Hükümet</i>	- 13 663	- 13 797	- 15 338

<i>Diğer Sektörler</i>	- 8 246	- 8 930	- 8 889
– İşçi gelirleri	- 2 583	- 2 556	- 2 592
– Diğer Transferler	- 5 663	- 6 374	- 6 297
SERMAYE HESABI	- 197	1 854	696
<i>Sermaye Transferleri</i>	168	924	858
– Genel Hükümet – borç ertelemeesi	- 759	- 99	- 256
– Genel Hükümet – diğer sermaye transferleri	880	1 061	1 035
– Diğer sektörler – borç ertelemeesi	- 75	- 72	0
– Diğer sektörler - diğer sermaye transferleri	122	34	79
<i>Çıkarılmayan, finansal olmayan varlıkların (patentler) alımı-satımı</i>	- 365	930	- 162
MALİ HESAP	6 049	37 644	78 112
Doğrudan Yatırımlar	- 30 949	- 47 631	- 70 436
<i>Fransa'nın dışarıda doğrudan yatırımları</i>	- 88 222	- 123 523	- 136 774
Öz sermaye	- 58 318	- 57 349	- 52 686
Yatırıma Dönüştürülen Kazançlar	- 25 104	- 22 308	- 12 600
Diğer	- 4 800	- 43 866	- 71 488
<i>Fransa'da doğrudan yabancı yatırımlar</i>	57 273	75 892	66 338
Öz sermaye	21 810	22 722	15 418
Yatırıma Dönüştürülen Kazançlar	9 456	11 820	6 996
Diğer	26 007	41 350	43 924
Portföy Yatırımı	- 127 815	- 121 048	89 444
Varlıklar	- 279 640	- 206 824	- 76 642
<i>Hisse senetleri ve fonlar</i>	- 77 274	- 28 851	- 9 516
– Fransa Merkez Bankası	- 12	12	21
– Finansal kurumlar	- 566	- 17 062	8 132
– Diğer	- 74 044	- 8 573	- 15 161
<i>Bono ve borç senetleri</i>	- 201 221	- 185 395	- 36 517
– Fransa Merkez Bankası	- 5 002	- 13 868	- 25 535
– Finansal kuruluşlar	- 128 234	- 10 151	- 30 956
– Diğer sektörler	- 63 113	- 155 148	20 970
<i>Para piyasası araçları</i>	- 1 145	7 422	- 30 608
– Fransa Merkez Bankası	- 10 836	- 24 253	- 14 720
– Finansal kurumlar	29 834	20 330	- 19 101
– Diğer	- 19 975	11 393	3 263
Borçlar	151 825	85 776	166 080
<i>Hisse senetleri ve fonlar</i>	74 609	- 7 038	- 9 850
– Finansal kurumlar	26 440	- 8 965	7 772
– Diğer	48 169	1 939	- 17 616
<i>Bono ve borç senetleri</i>	90 591	82 257	125 463
– Genel Hükümet	46 191	19 609	55 777
– Finansal kurumlar	34 768	49 009	42 349
– Diğer	9 644	13 651	27 339
<i>Para piyasası araçları</i>	- 13 375	10 545	50 473
– Genel Hükümet	- 28 098	4 648	53 515
– Finansal kurumlar	11 825	10 156	- 5 342
– Diğer	2 886	- 4 259	2 297
Finansal Türevler	3 380	44 759	- 6 966
Diğer yatırımlar	170 202	162 035	57 555
Varlıklar	- 121 384	- 195 430	49 863
<i>Ticari Krediler</i>	3 192	1 686	626
<i>Borç senetleri</i>	- 124 574	- 197 113	49 237
Parasal otoriteler	11 818	- 14 163	10 968
Genel Hükümet	- 3 606	5 863	954
Finansal kurumlar	- 127 821	- 184 025	33 805
Diğer Sektörler	- 4 965	- 4 788	3 510
<i>Diğer varlıklar</i>	- 3	- 2	0
Genel Hükümet	- 3	- 1	0
Diğer	0	0	0

Borçlar	291 588	357 463	7 692
<i>Ticari Krediler</i>	2 069	- 3 091	27
<i>Borç senetleri</i>	289 518	360 555	7 664
Parasal otoriteler	8 189	69 145	130 510
Genel Hükümet	2 851	527	5 632
Finansal kurumlar	263 442	280 387	- 135 103
Diğer Sektörler	15 036	10 495	6 625
<i>Diğer borçlar</i>	0	0	0
Rezerv Varlıklar	- 8 775	- 478	8 518
<i>Altın</i>	1 658	1 695	2 141
<i>SDR</i>	- 18	1	4
<i>IMF rezerv pozisyonu</i>	1 777	- 290	- 834
<i>Döviz</i>	- 12 192	- 1 884	7 207
<i>Avrupa Merkez Bankası'ndan alacaklar</i>	0	0	0
Net Hata-Noksan	3 349	- 20 619	- 34 794

IV- FRANSA'NIN EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLERİ

1. FRANSA DIŞ TİCARET REJİMİ

Fransa diğer AB ülkelerinden yapılan ithalatta, Avrupa Ekonomik alanına dahil ülkelerden (Lihyenştayn, Norveç ve İzlanda) yapılan sanayi ürünleri ithalatında ve İsviçre'den yapılan sanayi ürünleri ithalatında gümrük vergisi tahsil etmemektedir. Avrupa Ekonomik Alanına dahil üç ülke ile İsviçre EFTA kapsamında AB ile Serbest Ticaret Anlaşmasına taraftır. Tarım ürünleri ise bazı ikili düzenlemeler kapsamında vergilendirmeye tabiidir.

Fransa'nın gümrük vergileri AB'nin gümrük vergileridir. Topluluğun ticari politikaları çerçevesinde bazı merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri , Afrika, Karayipler, Asya, ve Akdeniz Havzasındaki bazı ülkelere uygulamakta olduğu tavizli gümrük vergileri Fransa tarafından da uygulanmaktadır. AB'nin gümrük vergilerine <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:en:pdf> ve http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/cgi-bin/tarchap?Lang=EN adresinden ulaşılabilmektedir.

Katma Değer Vergisi ise tüm ithal edilen ürünlere ve yurt içi satışlarda istisnasız olarak uygulanmaktadır. İhraç edilen ürünlerde ise Katma Değer Vergisi bulunmamaktadır. Katma Değer Vergisi, malın beyan edilen değeri üzerinden %19,6 oranında tahsil edilmektedir. Bazı hizmet sektörlerinde ise Katma Değer Vergisi %5,5 oranına indirilmiştir.

Çok taraflı ticaret sisteminin kurallarına uygun olarak Topluluk tarafından alınan anti-damping ve anti-sübvansiyon vergileri de Fransa için bağlayıcı olmakta ve bu kapsamdaki vergiler ortak bir veri tabanından izlenebilmektedir. AB Mevzuatı ülkelerin bireysel olarak pazarlarını korumaya yönelik uygulamalarına izin vermekle beraber, bu tür uygulamaların çok fazla örneği bulunmamaktadır.

AB sınırları içinde ülkelerarası geçişlerde gümrük kontrolü yapılamamaktadır. Bu durum işlemlerin kolaylaştırılması açısından önemlidir. Diğer taraftan, Fransız gümrük görevlilerinin diğer ülkelerdeki muhataplarıyla yapacakları bilgi ve belge değişimi de elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir.

1 Ocak 2007 tarihinden geçerli olmak üzere ithalat, ihracat ve transit geçişlerde "tek belge" (single administrative document) uygulamasına geçilmiştir. Avrupa Ekonomik Alanı ve İsviçre dışında kalan ülkelere gelen mallar için gümrükte bu belgenin doldurulması gerekmekte; topluluk içinde bu belge basitleştirilmiş olarak kullanılmaktadır.

Fransa'da ithal edilen mallar iç piyasada kontrol edilmekte; gümrükte kontrole tabii tutulmamaktadır. Yeniden ihraç edilecek ürünler gümrük vergisi ve katma değer vergisinden muaf

tutulmaktadır. Fransa’da ticari ilişkilerde güven ortamının oluşturulması ve bu gerçekleştirilirken de işlemlerin zorlaştırılmaması adına “yetkilendirilmiş tacir” uygulaması bulunmaktadır. Topluluğun bu konudaki 1 Ocak 2008 tarihli düzenlemesine dayanılarak, muteber firma yetkililerinin gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması hedeflenmektedir. Bu statünün firma yetkililerine tanınması, firmanın mali yapısı, ticari ilişkiler ve istihdam edilen personelle ilgili katı kriterler uygulanmaktadır.

AB uygulamaları çerçevesinde Fransa’da miktar kısıtlaması bulunmamaktadır. Ancak, bazı ürünler sağlık ve ürün güvenliği açısından kontrole tabi tutulmaktadır. Sınırlı sayıda ürün için Fransa standartlarının karşılanması gerekmektedir. Bunun dışında ürünlerin büyük bir kısmında AB’nin sağlık ve güvenlik standartlarının karşılandığını gösterir şekilde “CE” işaretinin taşınması gerekmektedir. Tekstil ürünleri ve ayakkabı gibi bazı ürünlerde ise menşe ülke ile ürünün içeriğine dair bir açıklamanın etiket olarak belirtilmesi gerekmektedir.

Fransa’da ithalatta özel izin alınmasını gerektiren ürünler ise, silah ve askeri teçhizat, patlayıcı maddeler, ilaç ve eczacılık ürünleri, bazı tıbbi teçhizat, bazı oyuncaklar, video oyunları, değerli metaller, canlı hayvan ile bazı hayvansal ve bitkisel ürünlerden oluşmaktadır. Bu konuda gerekli ithal izinleri Gümrük İdaresinin ilgili ürün gruplarından sorumlu birimleri kanalıyla elde edilebilmektedir. Ürün gruplarına göre farklı izinler verilebilmektedir. İthal izinleri 6-12 aylık süreler için düzenlenmektedir.

Fransa’da hiçbir ihracat vergisi bulunmamaktadır. İhracat kısıtlamaları ise güvenliği ilgilendiren sınırlı uygulamalara yönelik olarak mevcuttur. Çifte kullanımlı mallar ve kimyasal ürünler bu istisnalar arasında yer almakta olup; uygulama AB mevzuatı çerçevesinde düzenlenmiştir. Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası kuruluşların düzenlemeleri de Fransa mevzuatının bir parçasını teşkil etmektedir.

Fransa’da tek bir serbest bölge (Le Verdun) bulunmaktadır. Bu bölge Bordeaux Limanı ve Le Havre şehri, uluslar arası havaalanları ve belli başlı şehirlerle bağlantılandırılmıştır.

Fransa’da hammadde ya da yeniden ihraç edilecek ürünler 1 aydan başlayarak 3 yıla kadar sürede yeniden ihraç edilmek şartıyla gümrük vergisinden muaf olarak ithal edilebilir ve antrepolarında muhafaza edilebilir ya da sınırlı bir işleme tabi tutulabilir. Antrepolar, gümrük alanında olabileceği gibi ülke içinde herhangi bir yerde ya da ithalatçıya ait binalar içinde de olabilir. Depo ya da antrepolar kamuya ait olabileceği gibi özel sektöre de ait olabilmektedir. Bu tür işlemlerde belli miktar bir teminat gümrük vergisi yerine gümrük otoritesi tarafından tutulmakta ve malların denetimi yine gümrük idareleri tarafından gerçekleştirilmektedir.

2. FRANSA’NIN DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ (Kaynak: Le Kiosque – Fransız Gümrük Verileri)

FRANSA’NIN DIŞ TİCARETİ (Milyar €)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
1999	281,5	276,3	5,2	557,8
2000	323,6	336,9	-13,3	660,5
2001	329,4	336,5	-7,1	665,9
2002	326,7	330,1	-3,4	656,8
2003	320,1	326,9	-6,8	647,0
2004	335,8	354,9	-19,1	690,7
2005	351,9	387,5	-35,6	739,4
2006	385,3	428,9	-43,6	814,2
2007	396,4	453,1	-56,7	849,5
2008	412,3	484,2	-71,3	896,5
2009	339,9	397,1	-57,2	737

FRANSA’NIN İHRACATINDA BAŞLICA MALLAR (1000 €)

Mallar	2008	2009	2009 (%)
Uçaklar ve Uçak Motorları	37.971.981	35.978.579	9,1
Eczacılık ürünleri	21.429.939	23.416.287	7,01
Otomobiller	29.353.196	20.578.432	6,16
Otomobil yan sanayi	13.564.591	10.890.498	3,25
Parfüm ve temizlik ürünleri	9.714.774	8.620.092	2,58
Rafine petrol ürünleri	14.061.748	8.137.026	2,44
Organik kimyasallar	9.973.761	7.990.134	2,39
Demir Çelik ve Ferro-Alyajlar	11.893.767	7.651.934	2,29
Temel plastik ürünleri	8.457.012	6.259.016	1,87
Diğer Kimyasallar	6.437.631	5.679.985	1,7
Hububat ve sanayi bitkileri	7.801.085	5.678.893	1,69
Üzüm Şarabı	6.845.292	5.541.126	1,66
Kontrol ve ölçüm cihazları	6.450.377	5.439.769	1,63
Süt ve Süt ürünleri	5.188.658	4.579.261	1,37
Tıbbi ve dişçilikte kullanılan alet ve malzemeler	4.347.911	4.444.755	1,33
Elektronik kompozanlar	5.246.297	4.257.412	1,27
Elektrik dağıtım ve kumanda aletleri	4.681.219	3.974.807	1,19
Kağıt ve Karton	4.326.350	3.735.699	1,12
Bilgisayar ve bilişim ürünleri	5.187.451	3.715.090	1,11
İletişim Ekipmanları	3.766.888	3.499.310	1,05
Toplam	412.327.011	339.879.442	100

FRANSA’NIN İHRACATINDA BAŞLICA ÜLKELER (1000 €)

Ülkeler	2008	2009	2009 (%)
Almanya	65.942.029	55.188.097	14,86
İtalya	35.896.234	28.261.189	8,45
İspanya	34.180.583	26.877.137	8,02
Belçika	31.132.990	25.482.505	7,62
İngiltere	31.946.323	24.338.111	7,27
ABD	23.977.517	19.668.049	5,89
Hollanda	17.061.572	13.764.561	3,53
İsviçre	12.035.567	10.083.682	3,02
Çin	8.997.983	7.871.910	2,02
Rusya	7.023.945	5.087.182	1,55
Polonya	6.781.449	5.171.018	1,52
Cezayir	5.499.836	5.008.220	1,49
Türkiye	5.699.786	4.833.507	1,45
Japonya	5.595.722	4.784.820	1,43
Portekiz	5.172.776	4.338.896	1,3
Singapur	4.634.008	4.275.817	1,28
İsveç	5.496.540	4.116.020	1,23
BAE	3.518.721	3.480.940	1,04
Fas	4.247.615	3.471.874	1,03
Tunus	3.295.784	3.095.653	0,93
Toplam	412.327.009	339.879.449	100

Fransa'nın ihracatının yaklaşık %15'i Almanya'ya gerçekleştirilmektedir. AB ülkeleri dışındaki Fransa'nın en önemli pazarları sırasıyla ABD, İsviçre, Çin, Japonya, Rusya ve Türkiye'dir.

2009 yılı itibarıyla Fransa toplam ihracatının %1,4'ünü Türkiye'ye yapmaktadır. 2009 yılında Fransa'nın ihracatında Türkiye 13. ülke konumundadır. AB üyesi ülkeler hariç tutulmak üzere Türkiye, Fransa'nın ihracatında ABD, İsviçre, Çin ve Rusya'dan sonra 5. ülke konumundadır.

FRANSA'NIN İTHALATINDA BAŞLICA MALLAR (1000 €)

Mallar	2008	2009	2009 (%)
Otomobiller	34.080.653	27.746.032	7,12
Uçaklar ve Uçak Motorları	23.210.196	23.488.094	5,89
Petrol	40.499.282	22.917.862	4,33
Ezacılık ürünleri	15.231.428	16.872.631	4,22
Rafine Petrol Ürünleri	19.780.225	14.216.036	3,63
Gaz, Doğal Gaz ve LPG	15.437.273	11.895.856	3,05
Bilgisayar ve Enformatik	11.337.093	9.344.402	2,39
Otomobil Yan Sanayi	10.936.267	8.013.870	2,05
Organik Kimyasallar	10.005.045	7.667.891	1,97
Demir Çelik ve Ferro-Alyajlar	12.419.713	6.801.480	1,74
İletişim Ekipmanları	7.026.394	6.736.177	1,73
Plastik Mamuller	7.843.747	5.969.556	1,53
Büyük Elektronik cihazlar	6.844.734	5.831.471	1,49
Tıbbi ve dişçilikte kullanılan alet ve malzemeler	5.227.666	5.489.028	1,41
Dış Giyim	5.731.363	5.458.958	1,39
Eczacılık Hammaddeleri	3.926.950	4.737.661	1,22
Diğer Kimyasallar	5.615.806	4.679.906	1,2
Kontrol ve ölçüm cihazları	5.557.348	4.611.410	1,18
Kağıt ve Karton	4.909.563	4.205.863	1,08
İç Giyim	4.458.565	4.153.588	1,06
Toplam	484.213.805	397.146.292	100

FRANSA'NIN İTHALATINDA BAŞLICA ÜLKELER (1000 €)

Ülkeler	2008	2009	2009 (%)
Almanya	85.726.053	70.756.972	16,32
Belçika	40.754.671	32.264.548	8,27
İtalya	39.203.614	31.049.060	7,95
Çin	31.206.235	29.750.469	7,63
ABD	26.205.569	25.055.113	6,42
İspanya	31.106.827	24.728.688	6,34
İngiltere	23.149.829	18.173.210	4,66
Hollanda	19.440.694	16.484.737	4,23
İsviçre	10.508.521	9.730.347	2,49
Rusya	13.642.094	9.326.737	2,39
Japonya	9.534.812	7.763.925	1,99
İrlanda	6.336.901	6.052.268	1,55
Polonya	6.545.898	5.621.967	1,44
Türkiye	5.333.601	5.059.878	1,29
Norveç	8.397.749	4.789.075	1,23
İsveç	6.371.514	4.688.205	1,2
Çek Cumh.	4.724.469	4.238.998	1,08
Portekiz	4.148.640	3.623.755	0,93
Avusturya	4.122.588	3.419.666	0,88
Güney Kore	3.905.153	3.175.169	0,81
Toplam	484.213.591	397.146.255	100

Fransa, ithalatının yaklaşık %18'ini Almanya'ya gerçekleştirmektedir.

2009 yılı itibarıyla Fransa toplam ithalatının %1,3'ünü Türkiye'den yapmaktadır. 2009 yılında Fransa'nın ithalatında Türkiye 14. ülke konumundadır. AB üyesi ülkeler hariç tutulmak üzere Türkiye, Fransa'nın ihracatında ABD, İsviçre, Çin, Rusya ve Japonya'dan sonra 6. ülke konumundadır.

3. FRANSA'NIN İHRACATINDA İLK 100 ŞİRKET

Sıra	Firma	Sektör	Bölge
1	AIRBUS SAS	Uçak Sanayi	31
2	PEUGEOT CITROEN AUTOMOBILE SA	Otomotiv	78
3	RENAULT SAS	Otomotiv	92
4	TOTAL RAFFINAGE MARKETING	Petrol rafineri	92
5	ELECTRICITE DE FRANCE	Elektrik üretimi	75
6	SANOFI WINTHROP INDUSTRIE	İlaç üretimi	94
7	RENAULT TRUCKS	Otomotiv	69
8	ESSO SOCIETE ANONYME FRANCAISE	Petrol rafineri	92
9	AUTOMOBILES PEUGEOT	Otomotiv	75
10	SOC MICROELECTRONICS HOLDING NV	Elektronik Ekipman	Yabancı
11	SCHNEIDER ELECTRIC INDUSTRIES SAS	Elektrik materyalleri	92
12	ARCELORMITTAL ATLANTIQUE ET LORRAINE	Firma Yönetimi	93
13	DASSAULT AVIATION	Uçak Sanayi	75
14	AIRBUS FRANCE	Uçak Sanayi	31
15	SNECMA	Uçak Motoru	75
16	ARKEMA FRANCE	Kimya	92
17	D'AFFRETEMENT ET DE TRANSIT	Taşıma	68
18	LOUIS VUITTON MALLETTIER	Tüketim Malları	75
19	GRTGAZ	Gaz taşıma	75
20	MANUF FRANC PNEUMATIQU MICHELIN	Lastik sanayi	63
21	ALCATEL - LUCENT FRANCE	Alıcı-verici-baz istasyonu ekipmanları	75
22	LES LABORATOIRES SERVIER	İlaç Üretimi	92
23	GOODRICH AEROSPACE EUROPE	Uçak Sanayi	31
24	GLAXOSMITHKLINE TRADING SERVICES LTD	Ticaret sektöründe uzman aracı	Yabancı
25	ARCELORMITTAL MEDITERRANEE	Siderurji	93
26	DAIMLER AG	Otomotiv	Yabancı
27	E U R O D I F SA	Nükleer madde üretimi	75
28	EUROCOPTER	Uçak Sanayi	13
29	GE ENERGY PRODUCTS FRANCE SNC	Motor türbinleri üretimi	90
30	PFIZER PGM	İlaç Üretimi	37
31	LILLY FRANCE	İlaç Üretimi	92
32	RHODIA OPERATIONS	Kimyasal madde üretimi	93
33	ROQUETTE FRERES	Nişasta üretimi	62
34	AUTOMOBILES CITROEN	Otomotiv	75
35	ASTRAZENECA DUNKERQUE PRODUCTION	Kimyasal madde üretimi	59
36	PROCTER & GAMBLE INTERNATION OPERATION	Ticaret	Yabancı
37	SOCIETE DES PETROLES SHELL	Petrol rafineri	92
38	EXXONMOBIL CHEMICAL FRANCE	Kimyasal madde üretimi	92
39	INEOS MANUFACTURING FRANCE SAS	Temel plastik ürünleri	13
40	TOTSA TOTAL OIL TRADING SA	Toptan Fuel ticareti	Yabancı
41	PETROFINA SA	Toptan Fuel ticareti	Yabancı
42	STX FRANCE CRUISE SA	Gemi üreticisi	44
43	ALCAN RHENALU	Aluminyum üretimi	92
44	TOYOTA MOTOR MANUFACTURING FRANCE	Otomobil üretimi	59
45	TOYOTA MOTOR EUROPE	Otomotiv	Yabancı
46	GE MEDICAL SYSTEMS	Medikal aletler	78
47	SANOFI PASTEUR	İlaç	69
48	ARCELORMITTAL - STAINLESS EUROPE	Ticaret sektöründe uzman aracı	93
49	CFM INTERNATIONAL	Uçak Sanayi	75

50	SANOFI PHARMA BRISTOL-MYERS SQUIBB	İlaç	75
51	GIE AVIONS TRANSPORT REGIONAL	Uçak Sanayi	31
52	PARFUMS CHRISTIAN DIOR	Parfümeri	75
53	CATERPILLAR SA	İnşaat Makinaları	Yabancı
54	DECATHLON	Spor ve eğlence ürünleri	59
55	CHANEL	Parfümeri	92
56	UNION INVIVO	Hububat ve hayvan besleme toptan ticaret	75
57	SOCIETE JAS HENNESSY ET COMPAGNIE	Alkollü içki üretimi	16
58	SOCIETE DE COULEE CONTINUE DE CUIVRE	Ham bakır işleme	92
59	LIEBHERR-FRANCE	Kamu hizmetine dönük mal üretimi	68
60	INEOS EUROPE LIMITED	Petrol rafineri	Yabancı
61	FPT POWERTRAIN TECHNOLOGIES FRANCE SA	Genel mekanik üretimi	58
62	SA NOVO NORDISK	Genel ticaret	Yabancı
63	RIVA ACIER	Demir çelik ticareti	78
64	ALSTOM TRANSPORT SA	Demiryolu rayları üretimi	92
65	ASCOMETAL	Demir çelik	92
66	SCANIA CV AB	Otomotiv ticareti	Yabancı
67	AGCO S.A.	Traktör üretimi	60
68	UGITECH	Demir çelik	73
69	CENTRE NATIONAL D'ETUDES SPATIALES	Araştırma merkezi	75
70	ADISSEO FRANCE S.A.S.	Kimya	92
71	LUBRIZOL FRANCE	Kimya	76
72	V&M FRANCE	Çelik boru üretimi	92
73	IBM INTERNATIONAL HOLDINGS IRELAND	Bilgisayar	0
74	PHILIPS FRANCE	Elektirikli eşya	92
75	CHAMPAGNE MOET ET CHANDON	Şampanya	51
76	SAINT GOBAIN PAM	Döküm	54
77	AREVA T&D SA	Yüksek voltaja dayanıklı elektrik ekipmanları üretimi	92
78	EXXON MOBIL PETROLEUM & CHEMICAL	Kimyasal madde üretimi	Yabancı
79	AREVA NC	Yüksek voltaja dayanıklı elektrik ekipmanları üretimi	75
80	SKF FRANCE	Mekanik aksam üretimi	78
81	CONTINENTAL FRANCE	Lastik üretimi	57
82	HERMES SELLIER	Deri ürünleri ve aksesuarları	75
83	LEGRAND SNC	Toptan elektrik ürünleri	87
84	BP OIL INTERNATIONAL LIMITED	Toptan Fuel ticareti	Yabancı
85	RICOH INDUSTRIE FRANCE	Ofis makinaları	68
86	MANITOU BF	Sanayi makinalar üretimi	44
87	CLS REMY COINTREAU	Alkollü içki üretimi	75
88	CARGILL FRANCE	Hububat ve hayvan besleme toptan ticaret	78
89	TOTAL INFRASTRUCTURES GAZ FRANCE	Gaz yakıtlar dağıtım	64
90	ASTRIUM SAS	Uçak ve uzay sanayisi	75
91	ARC INTERNATIONAL	Cam üretimi	62
92	SOUFFLET NEGOCE	Toptan buğday ve hububat distribütörü	10
93	SOC EUROPEENNE VEHICULES LEGERS DU NOR	Otomobil üretimi	75
94	TYCO HEALTHCARE GROUP AG	Toptan farmasötik ürün ticareti	Yabancı
95	COMPAQ COMPUTER INTERNATIONAL GMBH	Enformatik-bilgisayar	Yabancı
96	CELSA FRANCE	Demir döküm	64
97	SERCEL	Teknik cihazlar üretimi	44
98	SOCIETE AIR FRANCE	Hava Ulaşımı	95

99	SA EAUX MINERALES EVIAN	Su üretimi	74
100	GRANIT NEGOCE	Toptan buğday ve hububat distribütörü	30

V- TÜRKİYE İLE EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLER

1. ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

Türkiye ile Fransa arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin yasal altyapısı büyük ölçüde tamamlanmış olup, **Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları** 1946 yılında, **Uluslararası Kara Ulaştırma Anlaşması** 1969 yılında, **Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme** 1972 yılında, **Karma Ekonomik Komisyon Kurulmasına İlişkin Protokol** 1987 yılında, **Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (ÇVÖA)** 1989 yılında, **Türkiye-Fransa 2000 Anlaşması** 1998 yılında, **Denizcilik Anlaşması**, 1996 yılında ve **Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (YKTK)** ise 2006 yılında imzalanmıştır.

Türkiye-Fransa Karma Ekonomik Komisyonu III. Dönem Toplantısı 14-15 Ocak 1993 tarihlerinde Bakanlar düzeyinde Ankara'da yapılmıştır.

25 Kasım 2008 tarihinde ilk **Ekonomik ve Ticaret Ortak Komite (JETCO)** toplantısı Bakanlar düzeyinde gerçekleştirilmiştir. JETCO'nun son toplantısı ise 25 şubat 2010 tarihinde Ankara'da yapılmıştır.

2. DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

Türkiye-Fransa Dış Ticaret İstatistikleri (1000 €) (Fransa istatistikleri)

YILLAR	İHRACATIMIZ	% Değişim	İTHALATIMIZ	% Değişim	DENGE	HACİM
1999	1 812 392	26,0	2 857 261	11,6	-1 044 869	4 669 653
2000	2 184 385	20,5	3 645 122	27,6	-1 460 737	5 829 507
2001	2 491 929	14,1	2 234 103	-38,7	257 826	4 726 032
2002	2 711 772	8,8	2 893 534	29,5	-181 762	5 605 306
2003	2 810 073	3,6	3 269 005	13,0	-458 932	6 079 078
2004	3 297 169	17,3	4 235 437	29,6	-938 268	7 532 606
2005	3 538 974	7,4	4 661 429	10,1	-1 122 455	8 200 403
2006	4 238 837	19,7	5 208 626	11,7	-969 789	9 447 463
2007	4 796 498	13,2	5 216 860	0,2	-420 362	10 013 358
2008	5.333.614	11,19	5.699.788	9,26	-366 174	11 033 402
2009	5.059.865	-5,13	4.833.510	-15,19	226 355	9 893 375

Ülkemiz, 2009 yılında Fransa Gümrük verilerine göre Fransa'ya 5 milyar Avro ihracat, Fransa'dan 4,8 milyar Avro ithalat gerçekleştirmiştir. Ekonomik kriz ortamında Fransa'ya hem ihracatımız, hem de ithalatımızda azalma görülmüştür. Ancak diğer AB üyesi ülkelere kıyasla Fransa'ya ihracatımızda daralma daha düşük gerçekleşmiştir.

Fransa'nın uygulamaya koyduğu hurda yardımı ve otomotiv firmalarına finansal desteğin de etkisiyle, 2009'da 2 milyar Avro'ya ulaşan Fransa'ya otomotiv ihracatımız, aynı yıl Fransa'ya toplam ihracatımızın %49'unu oluşturmuştur.

TÜİK verilerine göre, Fransa'nın 2009 yılında ihracatımızdan aldığı pay %6,87'ye yükselmiş, böylece Fransa en çok ihracat yaptığımız ikinci ülke olmuştur. Aynı yıl ithalatımızdan aldığı payı da %5,33 artıran Fransa, en çok ithalat gerçekleştirdiğimiz altıncı ülke olmuştur.

İHRACATIMIZDAKİ İLK ON ÜLKE - Milyon Dolar

Fransa'nın İhracatımızdaki Sırası	5	5	5	5	5	4	5	2
Fransa'nın İhracatımızdaki Payı	6,75%	6,80%	6,61%	5,89%	6,13%	6,32%	5,74%	6,87%
ÜLKE ADI	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ALMANYA	5.869	7.485	8.745	9.455	9.686	11.993	12.952	9.791
FRANSA	2.135	2.826	3.668	3.806	4.604	5.974	6.618	6.210
İNGİLTERE	3.025	3.670	5.544	5.917	6.814	8.627	8.159	5.920
İTALYA	2.376	3.193	4.648	5.617	6.752	7.480	7.819	5.892
İRAK	0	829	1.821	2.750	2.589	2.845	3.917	5.126
İSVİÇRE	289	353	446	553	901	935	2.857	3.932
A.B.D.	3.356	3.752	4.860	4.911	5.061	4.171	4.300	3.225
RUSYA FEDERASYONU	1.172	1.368	1.859	2.377	3.238	4.727	6.483	3.202
B.A.E.	457	703	1.144	1.675	1.986	3.241	7.975	2.899
İSPANYA	1.125	1.789	2.620	3.011	3.720	4.580	4.047	2.824

Kaynak: TÜİK**İTHALATIMIZDAKİ İLK ON ÜLKE - Milyon Dolar**

Fransa'nın İthalatımızdaki Sırası	5	4	4	5	5	6	6	6
Fransa'nın İthalatımızdaki Payı	6,53%	6,56%	6,85%	5,40%	5,53%	4,87%	4,71%	5,33%
ÜLKE ADI	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
RUSYA FEDERASYONU	3.892	5.451	9.033	12.906	17.806	23.508	31.364	19.719
ALMANYA	7.042	9.453	12.516	13.634	14.768	17.540	18.687	14.096
ÇİN HALK CUMHUR.	1.368	2.610	4.476	6.885	9.669	13.234	15.658	12.663
A.B.D.	3.099	3.496	4.745	5.376	6.261	8.166	11.976	8.572
İTALYA	4.097	5.472	6.866	7.566	8.663	9.968	11.012	7.673
FRANSA	3.053	4.164	6.201	5.888	7.240	7.850	9.022	7.090
İSPANYA	1.419	2.004	3.254	3.555	3.833	4.343	4.548	3.776
İNGİLTERE	2.438	3.500	4.317	4.696	5.138	5.477	5.324	3.467
İRAN	921	1.861	1.962	3.470	5.627	6.615	8.200	3.406
UKRAYNA	991	1.332	2.509	2.651	3.059	4.519	6.106	3.156

Kaynak: TÜİK

Fransa'nın Türkiye'ye İhracatında Başlıca Mallar (1000 €)

Mallar	2008	2009	2009 %
Otomotiv Yan Sanayi	641.297	707.738	14,59
Eczacılık Ürünleri	401.171	443.071	9,12
Otomobiller	616.695	427.176	8,81
Demir Çelik ve Ferro-Alyajlar	251.008	295.850	6,09
Plastik Hammaddeleri	226.837	208.907	4,29
Rafine Petrol Ürünleri	442.691	186.045	4,06
Motorlar ve Türbinler (uçak, oto ve motosiklet motorları hariç)	74.250	171.485	3,53
Elektrik dağıtım ve iletim aletleri	120.170	95.603	1,96
Kimyasallar	122.799	91.788	1,88
Lokomotif ve demir yolları ürünleri	8.672	85.190	1,75
Diğer Pompa ve Kompresörler	56.896	76.088	1,57
Parfüm ve temizlik ürünleri	83.996	74.897	1,53
Dişli, Şanzıman ve Külçeler	60.141	71.654	1,47
Ölçüm ve kontrol cihazları	117.497	71.476	1,46
Uçaklar ve Uçak Motorları	314.854	58.705	1,2
Toplam	5.699.788	4.833.510	100

Fransa'nın Türkiye'den İthalatında Başlıca Mallar (1000 €)

Mallar	2008	2009	2009%
Otomobiller	1.911.475	2.023.244	49,86
İç Giyim Ürünleri	396.956	371.549	7,32
Beyaz Eşya	238.167	273.572	5,39
Deri Hariç Dış Giyim Ürünleri	308.664	268.621	5,28
Otomotiv Yan Sanayi	240.286	206.637	4,07
Büyük Elektronik Cihazlar	137.930	138.847	2,73
Tekstil Ürünleri	158.119	138.994	2,73
Sebze Meyve Preparasyon ve Konserveleri	120.328	118.502	2,33
Çorap Hariç Örgü Ürünleri	117.315	100.813	1,98
Elektrik dağıtım ve iletim aletleri	91.440	83.547	1,64
Örgü Ayak Giyecekleri	72.129	72.136	1,42
Turunçgiller, Çekirdekli ve Tropik Meyveler Dışında Kalan Meyveler	64.770	61.404	1,21
Uçaklar ve Uçak Motorları	49.554	47.072	0,93
Kumaşlar	54.550	42.467	0,83
Çorbalar, yumurta, maya ve diğer gıda ürünleri; et, balık ve diğer su ürünlerinin özütleri	55.443	37.660	0,73
Toplam	5.333.614	5.059.865	100,00

3. DOĞRUDAN YATIRIMLAR

Hazine Müsteşarlığı verilerine göre, 2008 yılında Türkiye’de Fransız yatırımları 679 milyon Dolar, 2009 yılında ise 593 milyon Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Fransa’dan 2002-2009 döneminde ülkemize giren UDY girişi toplamı ise 4.362 milyon Dolar düzeyinde olup Fransa, tüm dünya ülkeleri arasında Hollanda, ABD, Yunanistan ve Belçika ve Lüksemburg’dan sonra 6. sıradadır.

Türkiye’de yerleşik Fransız firmalarının önemli bölümü büyük ölçekli olup, daha çok stratejik sektörlerde yatırım yapmaktadırlar. Bunların başında otomotiv ve yan sanayii, perakende dağıtım, sigortacılık, gıda ve çimento gibi sektörler gelmektedir. Bu firmalar arasında; Renault, Peugeot, Valeo, Lafarge, Danone, Carrefour, Axa, Groupama, BNP Paribas ve GDF Suez sayılabilir.

2002-2009 yılları arasında Fransa’daki Türk yatırımları ise 42 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir.

4. KARA ULAŞTIRMASI

Ülkemiz ile Fransa Ulaştırma Bakanlıkları arasında son KUKK Toplantısı 4 Mart 2009 tarihinde yapılmış ve herhangi bir sonuç belgesi imzalanmamıştır. Bununla birlikte, Fransa tarafı Türk tarafının mutbakatı olmaksızın 2010 yılı için 27 000 adet Euro 3 belgesini Ulaştırma Bakanlığına iletmiştir. Fransa’nın çevre mülahazalarıyla hareket etmesi bir ölçüde anlaşılabilirlikle birlikte, kararın tek taraflı olması rahatsızlık yaratmaktadır. Bu çerçevede Ulaştırma Bakanlığı’nın yeni bir toplantı yapılması yönündeki önerisi Fransız muhataplarımıza 26 Mart 2010 tarihinde iletilmiştir.

5. İŞ KONSEYİ TOPLANTILARI

Türk-Fransız İş Konseyi 1987 yılında kurulmuştur. İş Konseyi'nin Fransız muhatabı "Mouvement des Entreprises de France-MEDEF International" isimli kuruluştur. İş Konseyi'nin son ortak toplantısı 26 Ocak 2000 tarihinde Paris'te gerçekleştirilmiştir.

25 şubat 2010 tarihinde yapılan JETCO toplantısı sonrasında, İstanbul'da Türk Fransız İş Konseyi tarafından, her iki ülkenin dış ticaretten sorumlu bakanlarının da katılımıyla iki ülke arasında olası işbirliği alanlarının tartışıldığı bir seminer düzenlenmiştir. Seminerde, üçüncü ülkelerde işbirliği, yatırım ortamı ve imkanları, finansman olanakları ile Türk enerji sektörü hakkında sunumlar yapılmıştır.

6. FUARLAR

2009 yılı itibarıyla Prêt-à-Porter, Midest, EQUIP'AUTO, SIMA ve BATIMAT fuarlarına milli düzeyde katılım sağlanmıştır.

VI- 2009'DA EKONOMİYİ ETKİLEYEN İÇ VE DIŞ OLAYLAR:

JETCO ve Türk Fransız İş Konseyi İşbirliği Seminer Toplantıları:

Türkiye-Fransa Ekonomik ve Ticari Ortak Komite Toplantısı Devlet Bakanı Sayın Zafer ÇAĞLAYAN ile Fransa Dış Ticaret Devlet Sekreteri Anne-Marie IDRAC ve beraberindeki özel sektör temsilcilerinin katılımıyla 25 Şubat 2010 tarihinde Ankara'da yapılmıştır. Toplantıyı izleyen gün ise İstanbul'da Türk Fransız İş Konseyi tarafından, iki Bakanın da katılımıyla, olası işbirliği alanlarının ele alındığı bir seminer düzenlenmiştir. Program kapsamındaki toplantılara Müşavirliğimizce de katılım sağlanmıştır.

Toplantı vesilesiyle Dış Ticaretten sorumlu Devlet Bakanı Sayın Zafer Çağlayan, önümüzdeki dönemde Fransa ve Türkiye'nin, üçüncü ülkelere yönelik olarak işbirliği imkanları üzerinde çalışması gerektiği ve Türkiye'nin buna hazır olduğu mesajını vermiştir. Fransız Bakan, ise bu alanları; ticaret hacminin, karşılıklı yatırımların, öncelikli olarak da Türkiye'nin Fransa'daki yatırımlarının artırılması ve üçüncü ülkelere yönelik işbirliği imkanlarının geliştirilmesi olarak üç kategoride toplamıştır. Bu kapsamda Afrika, Orta Asya ve Balkanlar muhtemel işbirliği bölgeleri olarak sıralanmıştır.

İşbirliğinin geliştirilmesinde konu bazında çalışılması gerektiğini ifade eden Sayın IDRAC, çevre, ulaştırma ve enerji sektörlerini ilgi duyulan alanlar olarak belirtmiş; Türkiye ile G-20 bünyesinde birlikte yer alınmasının işbirliğini kolaylaştıracağını ifade etmiştir.

Vize prosedürü Türk tarafınca dile getirilen bir sorun olmuştur. Türk mallarının gümrük birliği çerçevesinde serbest dolaşıma girerken, girişimcilerin seyahat özgürlüklerinin kısıtlanması aynı zamanda ticari bir engel olarak tanımlanmıştır

Fransız Bakan, vize konusunda özellikle konsolosluk biriminin çok duyarlı olduğunu, genel olarak vize taleplerinin olumlu değerlendirildiğini, ayrıca İstanbul Ticaret Odası ile işadamlarına yönelik olarak vize prosedürlerinin kolaylaştırılması yönünde bir çalışma yürütüldüğünü belirtmiştir.

Toplantıda Fransız heyet üyeleri, bazı sorunlu alanlara temas etmişlerdir. EADS temsilcisi, son dönemde Türk Hava Yollarına getirilen offset uygulaması zorunluluğunun işbirliğine zarar verdiğini, serbest piyasa kuralları ile bağdaşmadığını ifade etmiştir.

Areva, Fransa'nın, nükleer santral yapımı dışında uranyum madenlerinin işletilmesi ve gerekli teknik personelin yetiştirilmesi alanında da dünya çapında deneyimi olduğunu hatırlatarak,

Türkiye’de düzenlenen ihalelere katılmak istediklerini ifade etmiştir. Michelin, yenilenmiş lastik konusundaki ithalat kısıtlamasını gündeme getirmiştir

Alstom Firması, Türkiye’deki yatırım projelerine ilgi duyduklarını belirterek kendilerinin türbin inşası, termik santral ve mevcut santrallerin yenilenmesi konusunda iddialı olduklarını hatırlatmıştır.

Fransa tarafı, Pernod-Ricard ve Groupama dosyalarına da değinmiş; bu kapsamda Sayın ÇAĞLAYAN’ın olumlu yaklaşımı memnuniyetle karşılanmıştır.

Toplantıda imzalanan Mutabakat Zaptı;

- İki ülke özel sektör kuruluşları arasındaki işbirliğinin ve ortak faaliyetlerin sürmesine yönelik gerekli desteğin sağlanması,
- Fransa Yatırım Ajansı’nın 2010 yılı içerisinde Türkiye’de bir ofis açması,
- İki ülke serbest bölge idareleri arasında yakın işbirliğinin tesis edilmesi ve 2010 yılında Türkiye Serbest Bölgelerine yönelik firma ve heyet ziyaretleri hususunda bir takvim hazırlanması,
- Çok taraflı ekonomik ilişkiler alanında; uluslararası organizasyonların (G-20, IMF, Dünya Bankası ve DTÖ gibi) aktif üyeleri olarak bilgi paylaşımında bulunulması ve mümkün olduğunca ortak paydalarda buluşulması,
- AB ile mevcut Ortaklık Anlaşması ve Türkiye’nin AB’ye üyelik statüsünün önemine atıfta bulunularak ‘Akdeniz için Birlik’ çatısı altında işbirliğinin geliştirilmesi,
- Enerji sektöründe; Türkiye’deki yenilenebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesi, Türk ve Avrupa (ENTSO-E) güç şebekelerinin birleştirilmesi ve nükleer enerji alanındaki işbirliği imkanlarının değerlendirilmesi,
- Üçüncü ülkelerdeki ticaret ve yatırım fırsatlarının belirlenmesini teminen Türk ve Fransız iş çevreleri arasındaki işbirliğinin desteklenmesi,
- İki ülkenin ekonomi ve kalkınma politikalarıyla uyumlu olarak özel sektörler arasındaki ticari ve sınai işbirliğinin teşvik edilmesi,
- Milli parklar ve biyo-çeşitliliğin korunması alanlarındaki işbirliğinin geliştirilmesi,
- Türk taşımacılarının karşılaştıkları sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik olarak gerekli çalışmaların yapılması,
- İki ülke sivil havacılık kuruluşları arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi,
- Çiftlik hayvanlarının yetiştirilmesi ve tarım sektörünün organizasyonu, özellikle de sebze üretimi ile veterinerlik ve bitki sağlığı alanlarında işbirliğinin geliştirilmesi,
- Uluslararası tarım konularına, özellikle de gıda güvenliği ve tarımsal piyasaların yönetimine ilişkin diyalog imkanlarının geliştirilmesi,
- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin geliştirilmesi alanında faaliyet gösteren iki ülke kuruluşları arasında bilgi ve tecrübe paylaşımı sağlanmasına yönelik imkanların araştırılması,
- Küçük ve orta ölçekli işletmeler arasındaki ilişkilerin ortak faaliyetler yoluyla geliştirilmesi.

hususlarını içermektedir.

Bunun dışında, 2012 yılı için 15 Milyar Avro tutarında ticaret hacmine ulaşılması hedef olarak belirlenmiştir.

Sayın Başbakanımızın 6-7 Nisan 2010 Paris Ziyaretleri:

Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN beraberinde, Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Sayın Zafer ÇAĞLAYAN, AB'den sorumlu Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen BAĞIŞ, Dışişleri Bakanı Sayın Ahmet DAVUTOĞLU, Çevre ve Orman Bakanı Sayın Veysel EROĞLU ve Kültür Bakanı Sayın Ertuğrul GÜNAY, Milletvekilleri ve Başbakanlık Mensuplarından oluşan bir heyetle Türkiye Mevsiminin kapanışını yapmak üzere, 6-7 Nisan 2010 tarihlerinde Paris'e resmi bir ziyarette bulunmuşlardır.

Heyetin 6 Nisan 2010 akşam saatlerinde Paris'e gelmesini müteakip Versailles Sarayında Mevsimin son etkinliği olarak IKSU ve Cultures France tarafından ortaklaşa düzenlenen "Müsennâ" gösterisine iştirak edilmiştir.

7 Nisan 2010 sabahı Sayın Başbakanımızın kaldığı otelde beraberindeki Bakanların da katılımıyla bir basın toplantısı düzenlenmiştir. Akabinde aynı gün içinde Senato ve Meclis Başkanları; Bay LARCHER ve ACCOYER'ye ziyarette bulunulmuştur. Öğle yemeğinde Sayın Başbakanımız, Dışişleri Bakanımız ile birlikte Fransa Cumhurbaşkanı Sayın Nicolas SARKOZY'nin davetlisi olarak Elysée Sarayında bir öğle yemeğine iştirak etmişlerdir. Bu yemek ile eş anlı olarak Fransa Dışişleri Bakanı Bay KOUCHENER heyetimizde yer alan diğer Bakanlara bir öğle yemeği vermiştir. Aynı gün Başbakanımızın Fransa Başbakanı François FILLON ile de bir görüşmesi olmuştur. Bu görüşme ile eş anlı olarak heyetimizde yer alan Bakanlarımızın da Fransız muadilleriyle görüş alış verişinde bulunmuşlardır.

Öte yandan öğleden sonra Sayın Başbakanın Türkiye'de yatırımı bulunan Fransız Firmalarının yöneticileriyle yaptığı toplantıya Müşavirliğimizce de iştirak edilmiştir. Toplantı, MEDEF (Mouvement des entrepreneurs Français/Fransız Girişimcileri Hareketi) ile Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı (Yatırım Ajansı) tarafından düzenlenmiş ve Sayın Başbakanımız burada 150 kadar Fransız Şirketinin üst düzey yöneticisine seslenmiştir.

Toplantının açış konuşması MEDEF Başkanı Bayan Laurence PARISOT ve Yatırım Ajansı Başkanı Alpaslan KORKMAZ tarafından yapılmıştır. Ayrıca Devlet Bakanı Sayın Zafer ÇAĞLAYAN da bir konuşma yapmıştır.

Sayın Başbakanımız ise konuşmasında; yaşanan küresel ve mali krizin Türkiye'nin daha önce gerçekleştirmiş olduğu yapısal reformların bir sonucu olarak Türkiye'yi diğer ülkelere oranla daha az etkilediği, mali disipline önem verildiği, kriz döneminde özellikle bankacılık sektörünün başarılı bir sınav verdiğini ifade etmiştir.

Sayın Başbakanımız ayrıca Türkiye ile Fransa arasında "yeşil enerji" alanında büyük işbirliği imkanları olduğunu, önümüzdeki dönemde enerji alanında yapılacak özelleştirme projelerine Gaz de France'ın da katılabileceğini ayrıca nükleer enerji alanında düzenlenecek ihalelerin de herkese açık olduğu mesajını vermiştir.

AB tam üyelik sürecinin kararlılıkla devam edeceği Sayın Başbakanımızın değindiği bir diğer husustur. Sayın Başbakan 1996 yılında tesis edilen Gümrük Birliği ile Türkiye'nin zaten AB içinde yer aldığını vurgulamıştır. Yatırımlarla bağlantılı olarak ise, Fransız yatırımcıların Türkiye'ye yaptıkları yatırımların artmasının beklendiği, bu alanda Yatırım Ajansı'nın her türlü desteği vermeğe hazır olduğu da ifade edilmiştir.

Sayın Başbakanımızın Paris resmi ziyareti, akşam saatlerinde Fransa'da yerleşik Türk vatandaşlarla yapılan "Vatandaşlarla Buluşma" toplantısı ile sona ermiştir. Paris'in büyük toplantı ve konser salonlarından biri olan, 5800 kişilik Zenith Salonunda yapılan toplantıya ilgi çok büyük olmuş; katılım komşu ülkelerden de gerçekleşmiştir.

Ziyaret Fransız basınında özellikle siyasi konulardaki bazı yaklaşım farklılıkları bağlamında geniş biçimde yer almıştır. Bu kapsamda, Türk ekonomisinin kriz ortamından çıktığı, otomobil ve müteahhitlik alanında canlanma olduğu, önümüzdeki yıllarda iyi bir büyüme performansının beklendiği, işsizlik ve yüksek enflasyonun ekonomide çözüm bekleyen konular olarak ön plana çıktığı, kamu açıklarının GSMH'a oranının % 47 olduğu ve bu oranın da AB kriterlerine uygun olduğu belirtilmiştir. Nükleer santral inşası ve enerji alanındaki özelleştirmeler muhtemel işbirliği alanları olarak vurgulanmıştır.

Diğer taftan, basında ayrıca, NATO Üyesi, AB 'ye aday bir ülke olmasına rağmen, Türkiye'nin, İran'ın nükleer silahlar konusundaki yaklaşımını desteklediği belirtilerek politikaları itibarıyla yüzünün doğuya dönük olduğu vurgulanmıştır. Sayın Başbakanımızın açıklamalarına atıfla; Türkiye'nin parlak ve başarılı ekonomisinin Avrupa'yı hedeflemiş olmakla beraber, Suriye, Irak, Ürdün ve İran ile ticari ilişkilerin geliştirilmekte olduğu vurgusu da yapılmakta; bölgesinde güçlü bir Türkiye'nin orta-doğu ülkeleriyle AB ilişkilerine katkı sağlayabileceği de ifade edilmektedir.

Öte yandan, İran konusunda Türkiye'nin takınmış olduğu tutum bir ölçüde Fransa ve Almanya'nın Türkiye'nin AB'ye üyeliğine şiddetli bir biçimde karşı çıkmasıyla da ilişkilendirilmektedir. Basında yer alan yorumlarda ayrıca, Nicolas Sarkozy'nin Türkiye'ye tüm kapıları kapatmadığına ve Türkiye'ye bir ziyarette bulunması gereğine de işaret edilmektedir.

Türkiye'nin üyelik müzakerelerinin başladığı 2004 yılından beri Fransa'ya ilk kez Başbakan düzeyinde bir ziyaret gerçekleştirilmesi önemli bir gelişme olarak görülmektedir.

Otomobil Sektörüne Destek Planı

Ekonomik krizle mücadele kapsamında, Şubat 2009'dan itibaren Fransa'nın iki büyük otomobil üreticisi olan Renault ve PSA-Peugeot Citroen firmalarına 3'er Milyar Avroluk, Volvo'ya ait Renault Trucks firmasına 500 Milyon Avroluk, otomotiv aksam ve parça üreticilerine ise 600 Milyon Avroluk 5 yıl vadeli ve düşük faizli kredi sağlanmıştır. Bunun karşılığında otomotiv sektöründeki firmalar da Fransa'da fabrika kapatmayacaklarını veya fabrikalarını yurt dışına taşımayacaklarını vaat etmişlerdir.

Fransa'nın otomobil endüstrisine yönelik açıkladığı söz konusu destek paketi, AB Komisyonu Rekabet Komiseri ve bazı AB üye ülke liderleri tarafından tenkit edilmiştir. AB Komisyonu, desteğin ayrıntılarına ilişkin bilgi isterken, otomotiv firmalarının ayrımcı bir yaklaşımla sadece yurt içindeki fabrikalarına destek verilmesinin AB'nin rekabet kurallarına aykırılık teşkil edeceğini açıklamıştır. Romanya, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya gibi ülkelerde ise, Fransa'nın otomotiv firmalarını bu ülkelerdeki fabrikalarını kapatmaya teşvik ettiğine inanılmaktadır. İsveç Başbakanı ise, bu uygulamayı korumacılık olarak değerlendirmiş ve söz konusu destek planına açıkça karşı çıktığını açıklamıştır.

G20 Zirvesi

Global ekonomik krize bir çözüm bulmak ve kapitalizmin yeniden yapılandırılmasını sağlamak amacıyla 2 Nisan 2009'da Londra'da toplanan G20 zirvesinde önemli müzakereler gerçekleştirilmiş ve dünya ekonomisini etkileyecek nitelikte kararlar alınmıştır.

Daha önce Fransa-Almanya ile ABD-İngiltere arasında var olan görüş ayrılıkları bu zirvede açığa çıkmıştır. ABD ve İngiltere, kendi iç piyasalarını canlandırmak için gösterdikleri çabanın diğer ülkelere de gösterilmesini isteyerek, dünya piyasalarını canlandırmanın ortak bir sorumluluk olduğuna, dolayısıyla ülkelerin ABD'den ithalatını artırmasını bekleyerek krizden çıkış yolu aramanın doğru olmadığına vurgu yapmışlardır. Bu çerçevede IMF'in kaynaklarının kriz yaşayan Asya ve Doğu Avrupa ülkelerine daha çok yardım edebilmesini teminen artırılmasını talep etmişlerdir. Ancak Fransa ve Almanya, global krizin temelinde var olan global finansal sistem

sorunlarının halledilmesi gerektiğini, finansal piyasaların daha sorumlu hareket etmeleri ve daha iyi kontrol edilmeleri amacıyla yeni global finansal düzenlemeler getirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Hatta Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy, bu düzenlemeler yapılmadığı takdirde zirveyi terk etme tehdidinde bulunmuştur. AB Komisyonu Başkanı Barroso da Merkel ve Sarkozy'yi destekleyerek söz konusu tutumun bir AB pozisyonu olduğunun altını çizmiştir.

Zirve sonunda çıkan kararlar, tüm dünyayı rahatlatmış ve ekonomilerde yeniden iyimser bir hava yaratmıştır. Bu çerçevede, IMF'in sıkıntı yaşayan ülkelere dönük kaynakları üç kat artırılarak 750 Milyar Dolar'a yükseltilmiştir. G20 ülkeleri de global ekonomiyi canlandırmak için 250 Milyar Dolar'lık bir kaynak vaat etmişlerdir. Ayrıca, diğer çok taraflı uluslararası bankalar için de 100 Milyar Dolar'lık bir ek kredi imkanı oluşturulmuştur. Buna karşılık, Cumhurbaşkanı Sarkozy için bir zafer olarak nitelendirilebilecek olan, finansal piyasaları düzenlemeye dönük kararlar da alınmıştır. Bu kapsamda, G20 çerçevesinde bir finansal istikrar kurulu (Financial Stability Board) oluşturulması, IMF ile erken uyarı sistemleri üzerinde çalışmalar yürütmesi, Sarkozy'nin önem atfettiği bir husus olan vergi cennetlerinin OECD tarafından ifşa edilerek baskı altına alınması, kredi değerlendirme kuruluşlarının da düzenleme kapsamına alınması ve bankaların sermaye yapılarının güçlendirilmesine karar verilmiştir.

Sendika Gösterileri ve Protestolar

Bir grevler ülkesi olan Fransa'da, 2009 yılı boyunca birçok sosyal ve ekonomik nitelikli gösteri/protesto gerçekleştirilmiştir. 1 Mayıs yürüyüşleri ise yıl boyunca yaşanan en büyük çaplı sosyal gösteriler olmuştur. Bu tarihte, ekonomik krizin yönetilişine ilişkin protesto mahiyetinde Fransa çapında 500 bin - 1,2 milyon arası insanın katıldığı tahmin edilen 300 gösteri düzenlenmiştir. Birçok sendikanın dayanışmasını simgeleyen söz konusu mitinglerde iş kaybı ve fabrikaların kapatılması protesto edilmiştir.

Öte yandan, Şubat-Mayıs 2009 arasında, üniversite öğrencileri ve öğretim üyeleri, hükümetin üniversite sistemine ilişkin reform paketini protesto etmek amacıyla gösteriler düzenlemişlerdir. Söz konusu gösteriler nedeniyle dersler ertelenmiş ve sınavlar yapılamamıştır.

Öğrenci eylemleri ile sendika protestolarının bir araya gelmesi, kamuoyunda 1968 olaylarının benzerinin tekrar yaşanması ihtimalini akıllara getirmiştir. Nitekim, yukarıda değinilen gösteriler dışında, Caterpillar, Sony ve 3M gibi yabancı sermayeli firmaların merkezlerinde patronlar rehin alınmıştır. Yapılan kamuoyu yoklamalarında, katılımcıların %30'u patronların rehin alınması uygulamasını desteklediklerini belirtmişlerdir.

Avrupa Parlamentosu Seçimleri

İktidar Partisi olan UMP, ekonominin büyük bir krizden geçiyor olması ve Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin kriz yönetiminin yoğun bir şekilde eleştirilmesine, hatta öğrenci ve işçilerin büyük grevler gerçekleştirmesine rağmen, 7 Haziran 2009 tarihinde yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde büyük bir başarı elde etmiştir. 2004'teki AP seçimlerindeki %16,6'lık oyunu %27,9'a çıkartarak, ana muhalefet olan Sosyalist Parti'yi büyük farkla geride bırakmıştır. Etkin bir kampanya yürüten UMP, bu seçimi krize karşı yürütülen ekonomik politikalarının bir değerlendirmesi olmaktan çıkarmış, Türkiye karşıtlığı ve suçla mücadeleyi sloganlaştırarak aşırı sağ parti FN ile diğer sağ parti MoDem'in oylarını kendisine çekmiştir.

İkinci büyük başarıyı ise, Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyen, tecrübeli çevreci eski AB parlamenti Daniel-Cohn Bendit göstermiş ve partisi Europe Écologie'nin oylarını ana muhalefet partisi PS ile başa baş hale getirerek %16,3'e çıkarmıştır.

Kabine Değişikliği

AB Parlamentosu seçimlerinde Tarım Bakanı Michel Barnier ile Adalet Bakanı Rachida Dati'nin başarılı olarak kabineden ayrılmaları, Paris'te yeni bir kabine değişikliğini gündeme getirmiştir.

Bu çerçevede birçok yeni bakan göreve başlamış, bazı bakanlar da koltuklarını kaybetmişlerdir. Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Avrupa Birliği ile ilişkiler Bakan Yardımcılığı'na atanan Pierre Lelouche'un Türkiye dostu olarak tanınması, Fransa'nın Türkiye ile ilişkilerinde bir yumuşama getirmeyi ve Ortadoğu'da Türkiye ile işbirliğini sağlamayı amaçladığını düşündürmektedir.

G20 Toplantıları

24-25 Eylül'de ABD-Pittsburgh'da gerçekleştirilen G20 Devlet Başkanları Zirvesi'ne hazırlık mahiyetinde, 5 Eylül'de Londra'da G20 Finans Bakanları toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Londra'da gerçekleştirilen Finans Bakanları Toplantısı'nda, bankaların ekonomik krizlere karşı daha dirençli olmalarını sağlayacak sermaye yapılarına kavuşturulmaları, finans sektöründe verilen yüksek primlerin uluslararası kurullarla düzenlenmesi ve bu amaçla kurulacak sistemin G20 Finansal İstikrar Konseyi tarafından takip edilmesine karar verilmiştir.

Pittsburgh'da gerçekleştirilen G20 Devlet Başkanları Zirvesi'nde ise, her ne kadar dünya ekonomik düzeninde köklü değişiklik yapacak kararlar alınmamış olsa da, dünya ekonomik sistemini reforme etmeye dönük önlemler alınması üzerinde uzlaşmıştır. Bu çerçevede;

- Bundan böyle G8'in G20 ile ikame edilmesine ve G8'in sadece siyasi konulara ilişkin olarak toplanmasına karar verilmiştir.
- IMF'nin oylama sisteminde gelişmiş-gelişmekte olan ülkeler arasında varolan %57-%43'lük denge, oyların gelişmekte olan ülkelere lehine %5 artırılmasıyla %50-%50 haline getirilmiştir. Söz konusu düzenlemede oy hakları en çok kayba uğrayan AB ülkelerinin bu durumu kabullenmeleri bir sürpriz olmuştur.
- Finansal İstikrar Kurulu'nun (Financial Stability Board-FSB) faaliyet alanı gelişmekte olan ülkeleri kapsayacak şekilde genişletilmiş ve dünyadaki finansal düzenlemeleri daha sıkı takip edecek yetkilerle donatılmasına karar verilmiştir. Örneğin, FSB tarafından, bankaların ekonomik istikrar dönemlerinde, kriz dönemlerine hazırlık amacıyla çok daha yüksek özsermaye tutmasının takip edilmesine karar verilmiştir. ABD Hazine Bakanı Tim Geithner tarafından FSB'nin bundan böyle, IMF, Dünya Bankası ve DTÖ'den sonra dünya ekonomik sisteminin bir dördüncü unsuru olduğu değerlendirilmektedir.
- Fransız Cumhurbaşkanı Sarkozy ve Alman Başbakanı Merkel başta olmak üzere Avrupalı liderlerin istediği yüksek teşvik primlerinin somut oranlarla sınırlandırılması önerisi kabul görmemiş, buna karşın daha kısıtlı hak tanınan hisse senetleri verilmesi, geleceğe dönük birkaç yıl üst üste prim garantisinin kaldırılması ve zarar edilen yıllarda bonus verilmemesi gibi önlemlerin alınması kararlaştırılmıştır.

Bu çerçevede teşvik primlerinin sadece bankanın sermaye pozisyonlarının çok düşük olduğu dönemlerde belli bir yüzde oranıyla sınırlandırılması kabul edilmiştir. Avrupalı Liderler, başta teşvik primlerinin daimi olarak sınırlandırılmasını istediklerini ilan etmişler, ancak Pittsburgh Zirvesi'nden kısa bir süre önce ABD'nin bu öneriye karşı olduğunu anlayan Cumhurbaşkanı Sarkozy, Brüksel'de yaptığı açıklamalarla, AB'nin bu konudaki pozisyonundan geri çekildiği yorumlarına neden olmuştur.

- Dünya çapında yaşanan finansal ve ekonomik kriz sonrasında, ABD ve Avrupa'da gelişmekte olan ülkelerin dünya ekonomik sisteminde artan önemleri teyit edilmiştir.
- G20'nin bakanlar düzeyi yerine liderler düzeyinde ve sadece kriz dönemleri yerine daha rutin aralıklarla toplanması teamül haline gelmiştir.

2010 Yılı Bütçe Çalışmaları

2010 yılı bütçe tasarısının öngörülen temel amacı, bir yandan ekonomik canlanmanın sağlanması, diğer yandan da kamu harcamalarının kontrol altında tutulması olmuştur. Bu çerçevede öngörülen başlıca tedbirler, yerel işletme vergilerinin (tax professionelle) kaldırılması ile iklim değişikliği nedeniyle alınması gereken önlemler arasında sayılan çevre vergisinin (taxe carbone)

getirilmesidir (Partisi 2010 yılındaki yerel seçimlerden hezimetle çıkan Cumhurbaşkanı Sarkozy, bu nedenle karbon vergisine ilişkin öngörülen düzenlemeleri kaldırmıştır). Eylül ayı ekonomik raporunda, yerel işletme vergilerinin kaldırılarak ekonomide orta direğe destek sağlanmasının, doğacak açığın ise yürürlüğe konulacak söz konusu çevre vergisi ile ikame edilmesinin planlanlandığı belirtilmiştir.

Bütçe tasarısına göre bütçe açığının 2010 yılında 116 Milyar Avro'ya çıkması, aynı zamanda bütçe açığının milli gelire oranının %8,5 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Tasarıda, bütçe açığının bu oranda yükselmesinin en önemli nedeni olan ekonomik canlandırma programının (plan de relance) başarılı olması, 2010 yılında küçülmenin sona ermesi ve %0,75 ekonomik büyüme gerçekleştirilmesi de öngörülmektedir. Aynı şekilde kamu açıklarının milli gelire oranının da 2010 yılı itibariyle %84'e çıkacağı tahmin edilmektedir.

Her iki açık için öngörülen oranlar, AB İstikrar ve Büyüme Pakti'nin (EU Growth and Stability Pact) öngördüğü bütçe açığı için %3 ve kamu açıkları için %60 oranının oldukça üstündedir.

Ekonomik canlandırma programının bütçeye maliyetinin 2009 ve 2010 yıllarında sırasıyla 15,1 ve 4,1 Milyar Avro olması öngörülmektedir.

Sosyal Güvenlik Açıkları

Emekli sayısının artmasıyla Fransa'da sosyal güvenlik sistemi açıklarının (sağlık ve emeklilik) 2009 ve 2010'da sırasıyla toplam 23,5 ve 30,6 Milyar Avro'ya ulaşması beklenmektedir. 2010 yılı bütçe programı ile öngörülen tasarrufların 500 Milyon Avro'ya bile ulaşamaması, gelecek için tehlike zillerinin çaldığı şeklinde yorumlanmaktadır. Nitekim gerek ekonomistler, gerek muhalefet partileri giderek artan kamu ve bütçe açıklarını eleştirmektedirler.

Hurda Otomobil Desteği

2009 yılından beri Fransa'da, ekonomik krizle mücadele amacıyla 10 yaşın üzerinde hurdaya çıkabilecek araç sahipleri, bu araçlarını trafikten çekerek yeni ve çevre dostu (karbondioksiti 160 gramdan az olan) araçları satın almaya teşvik edilmekte ve 1000 Avro'luk bir destekten yararlandırılmaktadır. Söz konusu uygulama, tüm otomotiv sektörü üretimi ve tüketiminin artmasına neden olmuş ve Fransa'nın küresel ekonomik krizden başarıyla çıkmasına katkı sağlamıştır.

Nitekim, Fransa Otomobil Üreticileri Komitesi'nin yayımladığı verilere göre, Fransa'da 2009 yılında yeni trafiğe giren araç sayısı bir önceki yıla göre %11 artmış ve bunun son 20 yıldaki en yüksek artış olduğu açıklanmıştır. Renault firmasının satışlarını %15, Peugeot'nun ise %13 artırdığı, yine 2009 yılında Fransız otomotiv firmalarının iç pazar payını bir önceki yıla göre %1,1 artırarak %52,8'den %53,9'a yükselttikleri duyurulmuştur.

Söz konusu uygulama 2010'da devam etmektedir. 1 Ocak 2010 itibariyle 1000 Avro'luk hurda desteği 700 Avroya düşürülmüş olup, 1 Temmuz'da 500 Avro'ya düşürülecek ve yıl sonunda da uygulama kaldırılacaktır.

Satışlarını artırmak isteyen büyük Fransız otomotiv üreticileri de hurda desteğine sahip çıkmış ve uygulanmasını kolaylaştırmışlardır. Örneğin ilk çıktığı zaman hurda desteğinin 10 yıllık araç sınırını üreticiler 8 yıl olarak uygulamış, aradaki farkı karşılamışlardır. Bu defa da Renault firması, 1 Ocak'tan itibaren 700 Avro'ya düşürülen hurda desteğine 300 Avro ekleyerek, otomobil müşterilerinin alacakları fiili hurda desteğini tekrar 1000 Avro'ya yükselteceğini açıklamış bulunmaktadır.

Yeni AB Komisyonu'nda Eski Fransız Tarım Bakanı Michel Barnier'in Görevlendirilmesi

Avrupa Birliği Komisyonu bünyesinde yapılan son değişiklikler neticesinde 27 Kasım 2009 tarihinde Fransa'nın eski Tarım Bakanı Michel Barnier kilit görevlerden biri olarak sayılan iç piyasadan sorumlu Komiser olarak atanmıştır. Barnier bankacılık, mali hizmetler ve daha geniş anlamda uyumlaştırma politikaları gibi önemli konulardan sorumlu olmuştur.

Sözkonusu görevin Fransa'ya verilmiş olması Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin bir başarısı olarak da algılanmıştır. Zira görev dağılımı konusu İngiltere ve Fransa arasında derin pazarlıkların yapılmasına neden olmuş ve elli senelik bir aradan sonra bu göreve bir Fransız atanmıştır. Ayrıca, Topluluğun Dışişleri Bakanı olarak da nitelenebilecek olan AB Dış Politika Yüksek Temsilciliği'ne bir İngiliz olan Catherine Ashton'un getirilmiş olmasının, İngiltere'nin iç piyasadan sorumlu komiserlik konusunda ısrarcı olamamasına neden olduğu da değerlendirilmeler arasında yer almaktadır.

Renaul Tütkiye'de Clio Üretimi

Renault'un, yeni piyasaya çıkacak Clio IV serisinin üretimini Bursa fabrikalarına kaydırma düşüncesindedir; bu stratejisi hükümet kanadında tepkiler yaratmıştır. 16 Ocak 2010 tarihinde Renault Genel Müdürü Carlos Ghosn, Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy tarafından Elysée Sarayına çağırılmıştır. Görüşmenin ardından, Ghosn, yaptığı açıklamada 2013 sonrasında piyasaya sürülecek Clio'ların bir bölümünün Flins (Yvelines) fabrikalarında üretileceğini bir kısım üretiminin ise Bursa fabrikalarına kaydırılacağını, ancak herhalükarda Flins fabrikalarında istihdam edilen 3400 işçinin çalışmaya devam edeceğini açıklamıştır.

Genel Müdür, üretimin iki fabrika arasında ne şekilde paylaşılacağı konusunun ise zaman içinde şartlara bağlı olarak belirleneceğini ifade etmiştir. Bu paylaşımda 2011 yılında üretilecek elektrikli araba modeli Zoe'nin göreceği ilginin de belirleyici olacağı düşünülmektedir. Bu model için fazla talep olması halinde geleneksel modellerin aynı fabrikada üretilmesi kapasite sorunu yaratacaktır.

Renault, üretimin kaydırılması stratejisini maliyetlerden yola çıkarak belirlemiştir. Esasında 2005-2009 yılları arasında 26 yeni modelin piyasaya sürülmesi ile üretimin 800 000 otomobil arttırılması planlanmaktayken, 2009 itibarıyla 224.000 araba daha az satış gerçekleştirilmiştir. Bu rakam satış hacminin %3.1 oranında gerilemesi anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak Renault, üretimin tamamını Türkiye'ye kaydırmayacağını açıklayarak sakinleştirici bir politika izlemiş olmaktadır. Öte yandan devletin, %15 hissesine dayanarak şirket kararlarını etkileme yönünde politika sergilemesi yaklaşan yerel seçimler öncesi bir manevra olarak değerlendirilmiştir. Mevcut durumda Renault hisselerinin devlet dışındaki dağılımı; %63,6 özel sermaye, %15 Nissan, % 3,34 çalışanlar ve % 3,1 Renault Firması şeklindedir. Yapılan eleştirilerde daha önce de otomotiv sektöründe üretimin farklı ülkelere kaydırıldığı, Sarkozy'nin benzer olaylar karşısında çelişkili tutum izlediği; Thales Firması'nın üretimlerini kaydırması kararını desteklediği, Hükümetin Airbus Firması'nı da Çin ya da ABD'de de üretim yapmaya teşvik ettiği hatırlatılmıştır.

Diğer taraftan, 1980'li yıllardan başlayarak zaman zaman şirket idarecileri ile hükümet arasındaki ilişkilerde gerilim yaşanmış; 1994 yılından başlayarak Renault'nun kademeli olarak özelleştirilmesine rağmen, devlet firma yönetimini tamamen bırakmamıştır. Hükümet, son kararda da firma yönetimini, önceden bilgi verilmemesi nedeniyle eleştirmektedir. Bu çerçevede Firma yönetimi ile Sarkozy arasında daha sıkı bir diyalog olması beklenmektedir. Renault 'nun yönetim kurulu bünyesinde sanayi stratejilerini tartışmak üzere bir komite oluşturması ve bu komitede de bir hükümet temsilcisinin yer alması öngörülmektedir.

Öte yandan Sanayi Bakanı'nın "Fransa pazarında atılacak bir Fransız arabası ancak Fransa'da üretilebilir" şeklindeki açıklamaları da Avrupa Birliği Komisyonu tarafından endişe ile karşılanmış ve Fransa'dan açıklama talep edilmiştir. Sanayi Bakanı'nın ifadeleri AB'nin rekabet

konusundaki yaklaşımına da aykırı bulunmuştur. Zira fabrikaların ülke içinde tutulması şartına bağlı olarak devletin otomobil sektörüne yardımda bulunması rekabet kurallarının dışına çıkılması anlamına gelmektedir.

Daha geniş bir perspektiften bakıldığında konunun DTÖ Ticaretle Bağlantılı Yatırım Tedbirleri Anlaşması ve GATT 1994 hükümleriyle de ilişkilendirilebileceği değerlendirilmektedir.

Renault-Daimler Ortaklığı

Renault-Nissan ile Daimler Firmaları 7 Nisan 2010 tarihinde Brüksel’de yeni işbirliği projesi hakkında bilgilendirme yapmışlardır. Buna göre, her iki firma da %3,1 oranında birbirlerinde hisse almaktadır. Bu endüstriyel işbirliği geniş bir alanı kapsamaktadır. Küçük otomobiller, çok kullanımlı arabalar, motorlar ve elektrikli araçlar işbirliği alanında yer almaktadır. Küçük otomobil olarak Smart üretimine devam edilecek; bunların parça üretimi iki firma tarafından gerçekleştirilecektir. Smart otomobillerinin montajı önceden olduğu gibi Fransa’nın Moselle Bölgesinde, Twingo üretimi ise Slovenya’da yapılacaktır.

Daimler Firması, Nissan Firmasının büyük silindirli motor ihtiyacını karşılayacaktır. Nissan ise elektrikli otomobil ve batarya üretimini gerçekleştirecektir. Bu çerçevede Daimler Firması, Smart ve A/B sınıf Mercedes üretimiyle uğradığı zararı yeni işbirliği sonrasında oluşacak ölçek ekonomisi ile telafi etmeyi planlamaktadır.

Heuliez Firması

Türk işadamı Alphan Manas Fransa’da yedek parça üreticisi Heuliez Firmasını satın almak üzere girişimde bulunmuş ve kendisine tanınan süre 21 Mart 2010 tarihinde sona ermiş olmasına rağmen satın alma işlemi tamamlanmıştır.

Bugün gelinen noktada, iş adamı Alphan Manas Heuliez firmasının ihtiyacı olan kaynakların sadece %15’ini, yani 10 Milyon Avro’luk bir fonu, karşılayabileceğini açıklamıştır.

Fransa Sanayi Bakanlığı ve Heuliez firmasının yöneticileri, 600 kişinin istihdam edildiği işletmenin kurtarılmasına büyük önem vermekte ve Alphan Manas’ın geri çekilmesini kabul edilemez bulmaktadır. Diğer taraftan, Heuliez firmasının yöneticileri Emilio Galluccio ve Didier Picot, Alphan Manas ile yeni girişimlerde bulduklarını ve 20 Nisan tarihine kadar yeni bir anlaşma sağlanacağını umutla beklediklerini söylemektedirler.

Diğer taraftan, Heuliez Firması için 30 Milyon Avro’luk bir kaynak bulunması gerekmektedir. Bu kaynağın bir bölümü Alphan Manas’ın yatırım firması Brightwell, bir Alman yatırımcısı ve bir A.B.D. yatırım fonu, ve Poitou-Charentes yerel idaresi ve Stratejik Yatırım Fonu kaynaklarından karşılanabilecektir. Ancak, Heuliez yöneticisi, Emilio Galluccio, sermayenin büyük bölümünün karşılanabilecek tek bir yatırımcının bulunmasının şart olduğunu açıklamıştır.